

לקראת שבוע מלכתא

dirshu@dirshu.co.il | לקבלת הגליון למייל:

תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה'

גליון מס' 232

פגמים לפרשת מטות-מסעי

נכנסו לתפילת שחרית בבית המדרש הגדול של כולל פלוני בבני ברק, והיתה שם על הבימה חתולה. זה דבר משונה, האם צריך איזה תיקון לבהכ"נ? - "זה כלום". זה בכל זאת משונה למה דווקא שם? - "זי האט ניט גיקליבן אסאך" (היא עדיין לא בחרה מקום אחר)...

משיחותיו של הגאון רבי אליהו מן עם מרן הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א

"כָּכָל הַיָּצָא מִפִּי יַעֲשֶׂה" (במדבר ל', ג')

מי שהבטיח לחברו שיבוא לחתונתו האם זה בכלל נדר מצווה?
נדר איני יודע. אבל הבטחה צריך לקיים.

בעת שלמדתי בישיבה בלומז'ה, התקיימה חתונה של בחור, ולא הייתי הולך לחתונות. שאלני בחור אחד מדוע לא הלכתי לחתונה, עניתי לו שאינני הולך, אבל לחתונה שלך אלך. כעבור 5 שנים כשכבר למד בסלבודקא בא להזמינני לחתונה, ולא יכולתי בשום אופן ללכת, ובקשתיו היות שהבטחתי לו לבוא ואיני יכול לבוא שימחל לי, ומחל לי. אחרי 20 שנה בא להזמינני לחתונת בנו, וזכרתי שלא יכולתי לקיים הבטחתי להשתתף בחתונתו אמרתי לו שלחתונת בנו אבוא, והגעתי.

ש"ק בלק י"ב תמוז תשס"ב. רבינו סיפר בשמחה כי יצא לאור ספר חדש מתורתו של ר"א דושניצר. והחל לשוח אודות רבו: נסעתי עם החזו"א, והוא אמר עליו שמעולם לא הוציא שקר מפיו ומסתמא היה מהל"ו צדיקים. ע"כ דברי החזון איש. החזו"א מאוד כיבדו והיה מלווהו עד השער, ופעם אחת אמר לי ללוותו עד האוטובוס.

הייתה תקופה שלא היה בישיבה משגיח והוא שימש בהשגחה, ובחורים שהיו מדברים באמצע הסדר היה מעיר להם, אבל אם מישהו קם לפניו כשדיבר עמו היה בורה, וכיון שכך כאשר רצו להמשיך לפטפט והוא בא להעיר, היו קמים מפניו לשמוע מה בפיו

(כדי שהוא ילך).

כל יום שישי הוא היה שולח שאלות לשאול את החזו"א וכבר היה זקן, והיה אומר לי: "תשאל את החפץ חיים", כיון שהיה רגיל בצעירותו עם החפץ חיים. פעם אחת שלח איתי לשאול מה יהיה דינו, אם אומר את דברי התורה שאחר ברכת התורה שלא בכוונה, האם יצא ידי חובה? והחזו"א ענה שיצא, והוא עצמו אמר כי לדעתו זו מחלוקת מג"א עם מס"י, את המג"א מצאתי והמס"י לא מצאתי. הווי עובדא שלקחו בחור אחד למשטרה והוא לא חזר, ואביו שהיה מתפלל אתנו בישיבה ביקש ממנו שיברכהו שיבוא וישוב לביתו,

המשך בעמוד 26

ההוא עמד ונדנד. ישב שם אחד התלמידים, הוא ידע שמהבית של ה'חזון איש' בשום אופן לא מגרשים אנשים. לכן רק אמר ל'חזון איש': "רב'ה, שהרב יגיד 'בלי נדר אני אבוא לחתונה'" [ואם אומרים בלי נדר זה לא חובה לבוא, ובינתיים הבחור ילך מכאן]. אמר לו ה'חזון איש': "אצלי, אם אגיד בלי נדר, אני אבוא לחתונה. זו 'קבלה' גדולה אצלי"

הגה"צ רבי ראובן קרלנשטיין זצוק"ל על כוחו של דיבור

"לא יחל דברו ככל היצא מפיו יעשה" (במדבר ל', ג')

פירש רש"י: "לא יחל דברו - כמו לא יחלל דברו, לא יעשה דבריו חולין".

החיד"א הקדוש אמר בדרך רמז ודרוש: מי שלא יחל את דברו - כל מוצא פיו הקב"ה יעשה. מה שהוא יוציא מפיו, הקב"ה ישמע. צדיק גוזר, וגם תפילתו תתקבל. ה'חפץ חיים' זצ"ל גם אמר את הדברים הללו, אבל על פסוק אחר, העוסק בבגדי כהונה.

לייקר כל מילה

שמירת הדיבור, ראשית כל היא לייקר כל מילה, לכבד מילה שאומרים. "ככל היוצא מפיו יעשה" - אם הבטחת משהו, עליך לקיים, ויהי מה!

בילדותי, בזמן שה'חזון איש' זצ"ל עוד היה חי, בני ברוך היתה עיר קטנה מאוד, ובפרט שכונת 'זכרון מאיר' שכללה בסך הכל משפחות בודדות. אנחנו התגוררנו בשכונת ל'חזון איש'. כאשר היינו צריכים ללכת בשבת מהבית - שהיה ברחוב בית הלל - עד לבית כנסת הגדול ברחוב רבי עקיבא, היינו צריכים להניח עירובין, כי באמצע היה הפסק של שבעים אמה ושירים!...

ה'חזון איש' נהג להתפלל דווקא 'מנחה גדולה'. היה מקפיד על כך. היכן יש באמצע היום מנין למנחה בעיר קטנה ואנשים בה מעט? באמת היה לו קשה עד שהתקבץ מניין.

סיפר לי יהודי שהיה נוכח במקום: באחד הימים ישב יהודי בבית ה'חזון איש', חצי שעה, שלושת רבעי שעה, והגיעה שעת מנחה. הוא המתין בסבלנות, ישב והסתכל בספר ולא הלך, כי ה'חזון איש' צריך מניין, והיה קשה לקבץ עשרה. ביקשו מכל מיני אנשים שעברו ברחוב וכל אחד התחמק: "לא, אין לי זמן" [לשבת שלושת רבעי שעה ולבלבל את הראש ל'חזון איש' היה להם זמן, אבל כשצריך לעשות משהו גם למענו - זה לא כל אחד מבין].

סוף סוף השיגו מנין. ברוך ה' הגיע העשירי. שעת התפילה כבר התאחרה בחצי שעה. היו צריכים להתפלל בשתיים-עשרה וחצי, ועד שהשיגו את העשירי השעה היתה כבר אחת. ואז אמר ר' שמואל

גריינמן זצ"ל - הגיס של ה'חזון איש': "אווה, מה אני עושה עכשיו? קבעתי עם יהודי שיבוא אלי בשעה אחת וניפגש, והנה אני העשירי. חיפשתי במשך זמן, אבל יהודי ממתין לי בבית, סיכמתי איתו!" הוא לא רצה לפסוק, ושאל את ה'חזון איש': "רב'ה, מה אני עושה?" ומה אתם אומרים, רבותי, מה אמר לו ה'חזון איש'? - - - ה'חזון איש' אמר לו: "אצל אחד שהאמת נר לרגליו, זו לא שאלה כלל!"

פשיטא. נדברת עם מישהו - "ככל היוצא מפיו יעשה!" הווי עובדה שבחור הגיע ל'חזון איש' וביקש ממנו שיבוא לחתונה שלו. אבל ה'חזון איש' סרב: "אני לא יכול, קשה לי לבוא!". הבחור לא ויתר. עוד פעם התחנן: "אני מבקש מאוד שהרב יבוא לחתונה שלי..."

"קשה לי, לא יכול" - התנצל ה'חזון איש'. היו לו את הסיבות שלו, ויכול להיות שלא רצה, הכל יכול להיות. אבל ההוא עמד ונדנד.

ישב שם אחד התלמידים. הוא ידע שמהבית של ה'חזון איש' בשום אופן לא מגרשים אנשים. לכן רק אמר ל'חזון איש': "רב'ה, שהרב יגיד 'בלי נדר אני אבוא לחתונה'" [ואם אומרים בלי נדר זה לא חובה לבוא, ובינתיים הבחור ילך מכאן].

אמר לו ה'חזון איש': "אצלי, אם אגיד בלי נדר, אני אבוא לחתונה. זו 'קבלה' גדולה אצלי", ע"כ.

וכי "בלי נדר" זה הפקר? ככל היוצא מפיו!

כדאי לשמוע סיפור נוסף: ה'חפץ חיים' זצ"ל הוציא לאור ספרים רבים, ולא הוציא את הספר למכירה לרבים, עד שהגיה אותו היטב. בסוף ימיו היתה בתו מסייעת בידו להגיה את הספרים [בסוף ימיה היא התגוררה בירושלים - הרבנית זקס. לפני כמה שנים נפטרה הבת של החפץ חיים].

פעם אחת ביקש ממנה ה'חפץ חיים' שתגיה סט 'משנה ברורה'. זה היה בחורף. שם, בליטא, בחורף לא היה הרבה שמש, כמעט ולא מצאו את השמש זורחת באמצע החורף.

והנה באותו יום שאביה ביקש ממנה להגיה את ה'משנה ברורה', בדיוק יצאה השמש על הארץ. שמחה גדולה! היא רצתה לצאת החוצה, ליהנות מהשמש. לכן בקשה מאבא: "אולי מחר, היום לא!". וכיון שחשבה שאבא יאמר לה שזה דחוף, הוסיפה ואמרה: "אבא, מחר אני מוכנה להגיה אפילו עשרים סטים. מחר, אבל לא היום!". "מה קרה? למה היום לא?", התעניין ה'חפץ חיים'.

"כי יש שמש בחוץ, אני רוצה לשבת, לתפוס שמש בחצר".

"בסדר, תלכי לשמש", הסכים ה'חפץ חיים'.

היא יצאה, ישבה בשמש כמה שעות. כאשר שבה לחדרה בבית, מצאה על השולחן ערימה של עשרים סטים 'משנה ברורה'.

באה לאביה ותמהה: "אבא, מה קרה?"

"בית היקרה", אמר ה'חפץ חיים' במתק לשונו, "מילה זו מילה. את הוצאת מהפה שלך 'עשרים סטים'. עשרים סטים זה עשרים סטים, לא פחות!".

איי, איי,

ומי שאצלו מילה זו מילה, יש לו זכות ש"ככל היוצא מפיו יעשה" כפי שאמרנו מהחיד"א ומה'חפץ חיים'.

מובטח לו שיחיה מאה שנה!...

מורי ורבותי, סיפרתי ואספר שוב.

שמעתי מהגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א ששמע מדודו רבי מאיר קרליץ כמדומני. הוא היכר יהודי ישיש, כבן תשעים ושמונה. יום אחד נהיה חולה.

בקשו להזעיק רופאים, אבל הישיש אמר: "לא, לא! לא צריך רופאים ולא בית חולים".

מה יש?

סיפר להם את שאירע עמו בהיותו ילד קטן.

הגאון מוילנא היה מהלך כל היום בטלית ותפילין. ובאותו יום הסתובב בבית הכנסת, הלך חוזר. היה שקוע. לא בעת התפילה, כי בעת התפילה לא פסע הלך וחוזר בבית הכנסת. אבל כעת הסתובב - ראשו שקוע בעולמות העליונים.

והילד הקטן, מסתמא לא שם לב, דרך על חוטי הציצית שבטליתו של הגאון.

הגאון רצה להמשיך ללכת, אבל נעצר, כי לא יכול היה לזוז. המתין שהילד יוריד את הרגל. אבל הילד עמד על עמדו, לא הבחין.

הגאון פנה אל הילד ואמר: "מיין קינד [-בני], מאה שנה שתחיה, אבל מה אתה רוצה מהציצית?..."

הורי הילד עשו סעודה. בנם זכה להתברך מפי הגר"א, שהרי אמר לו בדרך אגב, שיחיה מאה שנה!

והנה עתה, בהגיעו לגיל תשעים ושמונה, אף שנפל למשכב, אמר: "אין לי מה לפחד, לא צריך רופאים, לא רפואות ולא בית חולים. הגאון אמר שאחיה מאה שנה. יש לי עוד שנתיים ימים!..."
אם "לא יחל דברו" - "ככל היוצא מפיו יעשה"!

מהדברים הצריכים חיזוק

הכל יודעים כי מה שאנו מדברים עתה בעניין השמירה על הפה, יש לו חשיבות, וזה כל כך הלכה למעשה בכל יום.

אלו דברים הצריכים חיזוק. כי פעמים רבות קובעים, מדברים על זמן, נוקבים סך כסף מסוים, מבטיחים לבוא בשעה מסויימת, קובעים, ו... גארנישט. האדם לא מייחס חשיבות לדיבוריו. "אבל אמרת לי שאתה תגיע"
"כן, כן, אמרתי, אבל - - -".

הדיבור שלו לא שווה. איך קוראים לזה היום: 'אין לדברים שלו כיסוי'.

אבל ישנם יהודים, שאם אמרו מילה אפשר לבנות עליה בנין רב קומות. א ווארט, איז א ווארט.

הביקור בביתו של רבי שלום שבדרון

אספר לכם מעשה: היה פעם יהודי גדול, ודאי שמעתם עליו - המשגיח בליקווד, רבי נתן ווכטפויגל זצ"ל. הוא היה משגיח בליקווד עוד בזמן רבי אהרון קוטלר. והיה מהקלעמרים, מהתלמידים של רבי ירוחם ממיר. הוא הגיע לביקור בארץ ישראל, וכיון שהיה בידידות עם הרב'ה ר' שלום שבדרון ז"ל, מוראדיגע ידידות. חפץ לבקרו.

בסוף ימיו של ר' שלום, הוא התגורר פה בבני ברק אצל ביתו, והיה חלש מאוד. הייתי בשיחה בבני ברק מפי ר' נתן ווכטפויגל. אחרי שאמר את השמוע'ס הוא התעניין: האם אפשר להיכנס אל ר' שלום?

שמעתי שהוא מעוניין להיכנס, אמרתי לו: "כן, ודאי, אפשר להיכנס אליו". הלכו להודיע לבתו, והיא אמרה שאפשר להיכנס. כזו פגישה, חבל להפסיד - חשבתי לעצמי.

הלכתי לשם אחריהם. הוא נכנס, וכמו שאמרתי לכם, הרב'ה ר' שלום היה חלש מאוד, אבל הוא רק ראה את ר' נתן, אוי, ההתרגשות היתה עד השמים: "אוי ר' נתן! ר' נתן!", אמר בכזו השתפכות הנפש, 'ר' נתן!'

נו, רבי נתן התיישב. אוהו. הוא ביקש מר' שלום להגיד איזה ווארט. אבל כנראה שלא היה שייך. אמר ר' נתן ווכטפויגל לר' שלום: "אם כך, אני אגיד את הדרשה שלכם, שדברתם אצלינו בליקווד".

חשבתי שהוא יאמר איזה רעיון, א' גוטער חידוש - דבר עמוק מאיר עיניים.

ר' נתן זצ"ל פתח את פה קדשו, כשהוא חוזר על הדרשה של ר' שלום. מה אמר בליקווד?

אמר בקול ובעל פה כמה שורות מאגרת הגר"א, עם ניגון:

פעם בישר אחד ממקורבי הגה"ק החזו"א זי"ע לרבו שנולד לו בן למזל"ט, וכה אמר לו: 'מגיע לי (ס'קומט זיך מיר) א מזל טוב'. חזר החזו"א על דבריו בנימת הערה "מגיע לך... מגיע לך...", כאומר, הרי הקב"ה אינו חייב מאומה לא לך ולא לאיש מבני עולם...

הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א על האמונה והתפילה

אני מבטיחו שיעלה על במתי ההצלחה אי"ה". (יש שביארו, 'ראשי המטות', מלשון 'נטייה', וכלומר ש'ראשי המטות' הא גופא הדבר אשר ציווה ה', כי התכלית הוא להטות ולכופף עצמו 'א בייג' מתוך הכנסה אל הקב"ה).

סיפר הרה"ח ר' יוסף מאיר זיידל ז"ל (שהיה דר במקסיקו), שזכה להיות ב'שולחן' (טיש) האחרון שערך הרה"ק ה'אמרי אמת' זי"ע בפולין קודם המלחמה. ובאותו הטיש חילק הרבי שיריים לכל קהל הקודש, ולר' יוסף מאיר לא נתן, ולא ידע רי"מ את נפשו מדוע 'מדלג' הרבי עליו ואינו נותן לו מה'שיריים'. משנגמר הטיש פנה אל הגה"ח ר' גד'ל: "כן קבלת, לא קבלת, העיקר שהרבי חשב עליך..." מה עלה בסופו של דבר? שכל אותה השורה שיקבלו שיריים מהרבי, נתעלו לשמי מרום תוך זמן קצר - בימי המלחמה ה", וחסיד זה היה היחידי מביניהם שנשאר בחיים...

וללמדנו, פעמים שנראה לו לאדם שהוא מרוחק - איש איש בדיליה ברוח או בגשם, והוא מרגיש שכביכול 'דילגו' עליו מן השמים - לכולם יש פרנסה ורק לו לא נתנו, לכולם יש בנים ובנות ולא לו, לכולם יש נחת מיו"ח ואילו הוא נשאר מאחור וכו' וכו' עליו לדעת: א. 'העיקר שהקב"ה חשב עליך' ב. בוודאי כל זה אינו אלא לטובתו השלמה להחזיקו ולהחיותו.

פעם בישר אחד ממקורבי הגה"ק החזו"א זי"ע לרבו שנולד לו בן למזל"ט, וכה אמר לו "מגיע לי (ס'קומט זיך מיר) א מזל טוב", חזר

בפרשתו (פרק לב) נאמר בארוכה כל 'פרשת בני גד ובני ראובן', שבתחילה ביקשו "אם מצאנו חן בעיניך ייתן את הארץ הזאת לעבדך לאחוזת אל תעבירנו את הירדן" (פסוק ה) ולאחר שהוכיחם משה "האחיכם יבוא למלחמה ואתם תשבו פה" (פסוק ו) וכו' אמרו (טז-יח) "גדרות צאן נבנה למקננו פה וערים לטפנו, ואנחנו נחלץ חושים לפני בני ישראל... לא נשוב אל בתינו עד התנחל בני ישראל איש נחלתו", על כך השיב להם משה (כ-כב) "אם תעשון את הדבר הזה, אם תחלצו לפני ה' למלחמה ועבר לכם כל חלוץ את הירדן לפני ה', עד הורישו את אויביו מפניו, ונכבשה הארץ לפני ה', ואחר תשובו... והיתה הארץ הזאת לכם לאחזה לפני ה'".

שוב ענו ואמרו בני גד וראובן (כה-כו) "עבדיך יעשו כאשר אדוני מצוה... ועבדיך יעברו כל חלוץ צבא לפני ה' למלחמה כאשר אדוני דובר", עד כאן לשון הכתוב. וכל המעיין בפסוקים אלו יתמה, אם כבר אמרו אנחנו נחלץ חושים, מדוע הוצרך משה לחזור שוב על כל דבריהם, והיה יכול לומר להם בקצרה שאכן רק בתנאי זה תקבלו את עבר הירדן. והקושיא תגדל שבעתיים, לאיזה צורך חזרו בני גד וראובן שוב על כל דברי משה, ולא אמרו שמקבלים על עצמם ותו לא? והדבר אומר דרשני.

ומיד 'תיקנו' את דבריהם, לכן חזרו ואמרו כמו שהם עומדים בראשית דבר - ועבדיך יעברו כל חלוץ צבא לפני ה', ולא די בזה, אלא משה רבינו חזר ואמר כן לפני כל 'ראשי המטות' ב'תנאי כפול', אם יעברו בני גד ובני ראובן אתכם את הירדן כל חלוץ למלחמה לפני ה'. כי אכן זה סוד ההצלחה, לזכור בכל דבר וענין שהכל ביד ה', מידו הכל ומידו נתנו לו.

גם כשהאדם שרוי בעת חשיכה, אם יזכור "שם ה'", שידע שכל הקורות עמו מיד ה' באו, אזי תזרח עליו השמש. וכאמור בפרשתו (ל ב) "וידבר משה אל ראשי המטות לבני ישראל לאמר זה הדבר אשר ציווה ה'", וביאר הרה"ק מחמעלניק זי"ע (הובא בארץ החיים להגר"ח ליבערזאהן מערכת אות א') כאן למדנו, שבשעה שרואים אדם מישראל שדרך הצלחתו נוטה למטה ('מטות' מל' נוטה, וגם רומז למי שיוֹרֵד 'מטה מטה') לא יזעף ליבו ולא יאבד אמונתו בה', אלא יקבל את הכל באהבה ושמחה, ויאמר זה הדבר אשר ציווה ה' - כך גזרה חכמתו יתב"ש.

וידע נאמנה שכל מה דעביד רחמנא לטב עביד, ויברך על הרעה מעין הטובה בשמחה. ומסיים הרה"ק מחמעלניק זי"ע: "וכאשר יעשה כך

עשירות יש לך, כבוד יש לך, לראש הקהל נתמנית. גם בנחת זכית, השתדכת עם הרב, וכשכל כך היטיב ה' עמך, מה לך מתעלף בשל אמירה מטופשת של העני המסכן?...

בעמוד החתן והמחותנים תחת החופה ניגש אל ה'עשיר', הושיט לפניו 'נעל' ושאלו: "האם יוכל מע"כ לתקן לי העל זאת?", כאומר... לא ישכח מר ש'בעצם' אינו אלא סנדלר פשוט, כמוני כמוך... כשמוע העשיר בקשה זאת, התבייש בוושה וכלימה 'וכדי בזיון וקצף', ונפל ארצה מתעלף. באותו מעמד נפח את נשמתו והשיבה ליוצרו מרוב צער וכלימה. באותה שעה עמד רבי ישראל וייסד את בית המוסר, ללמד את בני ישראל עבודת המידות כיצד. היה אומר הגר"ח רבי נטע ציינווירט צוק"ל: העולם סוברים שהטעם לפתיחת 'בית המוסר' היה כשראה רבי ישראל 'השחתת המידות' של העני עד היכן היא מגעת... אך לא כן הוא, שהרי 'השחתה' כזו נדירה היא למאוד, ואין חוששין לדבר שאינו מצוי. אלא סיבת הדבר היא מחמת העשיר ד"קא, מדוע איבד עשתונותו? וכי לא יכול היה לסבול מעט בוושה? עשירות יש לך, כבוד יש לך, לראש הקהל נתמנית. גם בנחת זכית, השתדכת עם הרב, וכשכל כך היטיב ה' עמך, מה לך מתעלף בשל אמירה מטופשת של העני המסכן?... אדרבה עליך לקחת את הנעל מידו ולרקוד עמה, בהודאה לה' שהרים אותך מאשפתות!! מדוע הספקת לשכוח לגמרי ממצבך הקודם??

כתב הרה"ק מקאמרנא ז"ע (בחומש 'היכל הברכה') על הפסוק בפרשתן (לג) "לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה", שהוא מלשון 'מיחל' ומקווה. ואמר הכתוב 'לא יחל דברו' היינו דיבורי תפילה, שלא יהיה מקווה שתפילתו תפעל פעולה, אלא יגש אל התפילה בדרך וודאות - שבוודאי ככל היוצא מפיו (בתפילתו) יעשה הקב"ה, ואפילו היוצא מפיו בסתמא - ללא דביקות אלא אמירה בעלמא גם זאת יעשה הקב"ה.

וכה זעק הרה"ק ה'ברכת אברהם' ז"א (בתוך כדי אמירת פרק צ"א שבתהלים 'יושב בסתר' וכו' לאחר הדלקת נר חנוכה), 'יקראני ואענהו' - דוד המלך מגלה את אוזנו, שהקב"ה עומד ומכריז: 'יקראני ואענהו', רופט מיר און איך וועל אייך ענטפרען, און פארוואס

החזו"א על דבריו בנימת הערה "מגיע לך... מגיע לך..." כאומר, הרי הקב"ה אינו חייב מאומה לא לך ולא לאיש מבני עולם! (מעשה איש, ח"ב מערכת 'אמונה וביטחון').

וכבר אמר אחד מגדולי דורנו, הנה אנו אומרים 'אמת מלכנו אפס זולתו', הכל יודעים ומאמינים ש'אמת מלכנו', אבל כל אחד שואל 'היכן אני בתמונה' (וואו בין איך אין ד'בילד), תשובתו 'אפס זולתו' - אינך נמצא כלל בתמונה הכל רק מלכנו בלבדו!

כי כך הוא דרכו של אדם - לב טיפש ונשחף - אם לא ישריש בקרבו את האמונה, לזכור בכל עת כי אין לו משלו מאומה והכל מן שמים, הרי מיד כשימלאו אסמיו שבע, כבר ישכח ויביט על כל קנייניו כ'שלו', ואוי למי שיזכירנו כי עד לאחרונה (או יותר) היה כאחד העניים (ואז הכיר היטב כי הוא זקוק בכל רגע לחסדי שמים).

ידועה המליצה: מעשה באיש עני ואביון שהיה דר בקצה היער בבית נוטה ליפול. פעם הציע לו אחד מידידיו בעל חנות שיקנה אצלו 'כרטיס להגרלת הלאטעריי' (לוטו). אמר לו העני: "וכי שוטה אתה, כשנקלע לידי באיזו דרך 'שווה פרוטה' אקנה בה מעט לחם לעוללי הרכים, ולא כרטיסי הגרלה". ריחם עליו ידידו והציע לו את דמי ההגרלה כהלוואה, שאם ירוויח בלוטו ישיב לו את ההלוואה.

ואכן, באישון ליל ראה הידיד שעני זה זכה באלפי זהב וכסף... מיד החיש פעמיו לבית העני שכבר ישן היה בעמקות נפלאה, להודיעו על ה'זכיה' הגדולה שנפלה בחלקו שנעשה לעשיר העיירה. בלב מלא התרגשות דפק על הדלת - תחילה בדפיקות שלוות ושקטות, משלא נענה דפק בחזקה, ביידעו שוודאי רצון בעה"ב שיקיצנו משנתו, להודיעו בשורה טובה זו. עד שבשעטו"מ נייעור הבעלים, ניגש את הדלת ב'בגדי שינה' פתח סדק צר בדלת, ושאל את האורח מה רצונו...

ענה לו ידידו: "רציתי לבשרך כי זכית בהגרלת הלוטו". תוכ"ד נשתנה קולו של בעה"ב והחל גוער בו: "ממילא כל בני העיר אינם יודעים מכס, אבל אתה הרי יודע כי הנני 'עשיר העיירה', וכי כך נוהגים ב'חוצפה' כזאת לדפוק בבית העשיר באישון ליל?..."

ותוספת דברים אך למותר, כי כאן נראות תכונותיהם הנוראות של בני האדם (אם אינם מתקנים מידותיהם). עדיין יושב בביתו הרעוע המט ליפול, וכבר 'שכח' הכל, והינו גוער במי שבא להיטיב לו ולבשר לו 'בשורה טובה' אודות עשירותו.

ידוע שרבי ישראל סאלאנטער ז"ע הקים את 'בית המוסר' משום מעשה שהיה, וזה דבר המעשה: שני ידידים היו, שלפרנסתם שמשו כסנדלרים פשוטים, והיה מרוויחים בקושי את מטה לחמם. עברו ימים ואחד מהם עלה לגדולה והתעשר עושר רב. במרוצת הזמן נתעלה ונתגדל שמו של העשיר ונתמנה ל'ראש הקהל' עד שכבר שכחו הכל (וגם הוא עצמו) מענינותו לשעבר...

ויהי היום, ו'ראש הקהל' שידך את בנו עם בתו של רב העיירה. שמחת הנישואין נערכה ברוב פאר והדר במעמד רבנים וקהל רב לכבודו של העשיר דנן. כל זה היה לצנינים בעיניו של רעהו שנשאר בסנדלריותו וענינותו. הלה, שכולו אכול קנאה היה, החליט לעשות מעשה...

ביום אחד בעת תפילת שחרית, פרצו פנימה כמה שוטרים, כאשר בחוץ עומדות כמה מכוניות של המשטרה. היה נדמה כאילו הם מתעסקים כאן בפירצה הכי הגדולה בדורנו. כל אחד קיבל טיקעט, שאם יצאו "חייב" במשפט, יכולים לקבל קנס על סך אלף דולר, וששה חדשים בבית הסוהר...

הגאון רבי שלמה זלמן פרידמן שליט"א אב"ד סאנטוב ליקווד, על חובתנו בימים אלה

חזק חזק ונתחזק

שאף אחד לא ירהיב בנפשו חלילה להיכנס לתוך בית המדרש להתפלל! לא הרגשתי כאילו אני עומד על אדמת אמעריקא... כשהיה כאן מצב קשה, בפרט באזור שלנו שעשו בעיות לאלה שרצו להתפלל במנין, על אף ששומרים על כל הכללים וההוראות, קיבלתי רשות מיוחדת להתפלל בבית המדרש "תולדות מרדכי וויזשניץ", שם התקיימו מניינים מצומצמים, רק לאלו שקבלו רשות להיכנס להתפלל.

ביום אחד בעת תפילת שחרית, פרצו פנימה כמה שוטרים, כאשר בחוץ עומדות כמה ניידות משטרה. היה נדמה כאילו הם מתעסקים כאן בפירצה הכי הגדולה בדורנו... ואף כאשר הראנו להם שאנו מקיימים את התפילות כפי כל הכללים של הרשויות, והיו רק כמה מתפללים מצומצמים, כאשר לכל אחד יש שולחן מיוחד והוא עומד רחוק מחברו, וכל אחד לבוש בכפפות ומסכה על פניו, עם כל זאת לא עזר לנו, והשוטרים התעקשו על איזו שטות שאינה לפי התקנות. כל אחד קיבל טיקעט, שאם יצא "חייב" במשפט, יכולים לקבל קנס על סך אלף דולר וששה חדשים בבית הסוהר. אין לתאר את הרגשתי אז...

את הקנס [טיקעט] שקיבלתי הנחתי למשמרת כדי שאזכור באיזה מצב קשה עמדנו, וכעת כאשר חוזרים לבית המדרש להתפלל, עדיין חקוק בעצמותינו המצב הנורא בו עמדנו עד לפני זמן מה, כאשר לא הורשנו להתפלל בבית המדרש, וכעת כאשר הולכים להתפלל בבית המדרש, אנו מלאים שמחה והתרגשות גדולה,

מספרים על אחד מנקי הדעת שבירושלים, ה"ה הגה"ח רבי נטע ציינוירט זצ"ל, שבבוקרו של יום אחד ראוהו עוברים ושבים כשהוא הולך לאטו, ומגשש באפילה משל היה עיוור רח"ל, וכך הולך ר' נטע והולך בנחת, נשרך לאיטו ונזהר שלא ליפול ממש כאילו היה סומא. אלו שהכירוהו השתוממו מאוד על ר' נטע, מה לו לר' נטע לעשות עצמו כאילו הוא עיוור? מה אירע עמו? התפלאו האנשים. אך לאחר זמן מה, ראוהו פוקח את עיניו כשהוא שמח ורוקד מתוך שמחה...

כשראה את מקורביו תמהים לפשר התנהגותו התמוהה, הסביר ר' נטע כך: "אני כעת בדרכי לבית המדרש להתפלל, אני הולך לעשות את הברכה 'ברוך אתה ה' יוצר המאורות', לפתע הכתה בי המחשבה" - אומר ר' נטע - "וכי משיג אני נכונה את עומק המתנה של 'המאורות', עד שהנני מברך את ה' על כך ואומר 'ברוך יוצר המאורות'? וכי משער אני דיו את עומק החדש של הקב"ה, המאיר לארץ ולדירים עליה ברוב רחמיו וחסדיו, שאפשר ללכת ברחוב ולראות כיצד ללכת?

"מברכים כל יום את הברכה 'פוקח עיוורים', וכי יודע הנני עיוור מהו? וכי יודע אני 'חושך' מהו? וכי משער אני נכונה את המתנה בחסדי השי"ת, שיכולים לראות דרך העיניים? ולכן" - אומר ר' נטע - "עשייתי עצמי כעיוור, והרגשתי והבנתי חושך מהו, ראיתי עד כמה קשה סבלו של העיוור ל"ע, וכיצד איננו יכול לסדר עצמו כלל על כל צעד ושעל.

"כאשר לפתע פקחתי את עיני ו'יהי אור'! אני יכול לראות ב"ה! כעת אני יכול לברך את הברכה של 'יוצר המאורות' מתוך שמחה עצומה, ומתוך רגש פנימי של הודיה! כעת הנני משיג את עומק המתנה הנפלאה הזו של 'אור', ולכן אני כה שמח!"

אחים יקרים! הבה ונתבוננה מה עברנו בתקופה האחרונה, הבה ולא נשכח את אלו שהיו סגורים ומבודדים בביתם וצעקו במר ליבם "הוציאה ממסגר נפשי" (תהלים קמ"ב, ח'), ואפילו כשהיו מתקיימים מניינים מצומצמים כפי דרישת הרשויות. בליל יו"ט ראשון של פסח עמדה מכונת משטרה ליד בית מדרשינו, להשגיח

וכלשון הפסוק "בבית אלוקים נהלך ברגש", אבל מה שמוטל עלינו הוא, לקחת עמנו את ההרגשה הזאת לזמנים הטובים שיבואו עלינו לטובה ולברכה.

אנו רואים דבר מעניין, חז"ל אומרים במסכת אבות (פ"ה מ"ה): "עשרה נסים נעשו לאבותינו בבית המקדש... ולא הסריח בשר הקודש, ולא נראה זבוב בבית המטבחים, ולא כיבו הגשמים את האש של עצי המערכה, ולא נמצא פסול בעומר ובשתי הלחם ובלחם הפנים, ולא הזיק נחש ועקרב בירושלים, ולא אמר אדם צר לי המקום".

ולכאורה זה פלא, הלא לא רואים כאן שום דבר שהיה בו נס גלוי, לא היה שם נס כ"קריעת ים סוף", אלא כל הנסים הם דברים ש"לא" אירעו.

אומר הגה"צ רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל, שזהו הנס הגדול ביותר, שהכל הולך ב"ה כשורה בלא שום מכשול, ואלו הם העשרה "נסים" שנעשו לאבותינו בבית המקדש, וע"ז צריכים ליתן שבח והודי מיוחדת להקב"ה.

יהודי אחד ערך בצפרא דשבתא קידושא רבא לאחר התפילה. שאלו אותו חבריו ידידיו ומכריו "לשמחה מה זו עושה? למה אתה עושה קידוש?". השיב האברך: "אתמול הלכתי ברחוב, ומכונת זרקה אותי על הרצפה ר"ל, ויצאתי חי ממש בנסי נסים! ולכן אני עושה קידוש להודות ולהלל להקב"ה". בשבוע אח"כ עשה אברך אחר קידושא רבא, שאלו אותו ידידיו: "למה אתה עושה קידוש?" השיב האברך: "הלכתי אתמול ברחוב, ומכונת לא הפילה אותי על הרצפה!"...

הנה, כשבאים לבית המדרש והדלת אינה נעולה, הולכים למקווה והדלת פתוחה, נכנסים להתפלל בבית המדרש ואין מפחדים שמה מאן דהוא "ילשין" עליך שאתה מתפלל, אין שום שוטר שממתין עליך לראות אם אתה הולך להתפלל בביהמ"ד, על זה גופא צריכים להודות ולהלל לבורא כל עולמים, בבית אלוקים נהלך ברגש!

"מה גדלו מעשיך ה' מאוד עמקו מחשבותיך איש בער לא ידע וכסיל לא יבין את זאת" (תהלים צ"ב, ו'ז). מפרש הרה"ק הרבי ר' בונם מפשיסחא זי"ע: "מה גדלו מעשיך ה'" - הלא מעשיך ית"ש כה גדולים ורבים הם בחיי היום יום, כשהכל הולך כשורה הרי זה חסד ה' גדול עד למאוד, והם ניסים ונפלאות ממש, "מאוד עמקו מחשבותיך" - אני צריך להתעמק במחשבותי ולהבין, איך שיין במציאות כזה דבר - ש"איש בער לא ידע וכסיל לא יבין את זאת" - שיהיה איש שוטה ופתי עלי אדמות שלא יבין ולא ישכיל להתבונן ולהתפעל מגודל מעשי ה' שכל הקורה בחיי היום יום הם נסים ונפלאות, הוא חושב שהכל נעשה מאליו, וכך הטבע להיות כן שהכל ילך כשורה, ורק כאשר הוא רואה איזה נס מיוחד אז הוא מתעורר לשבח להקב"ה.

זכורני, בעת שהיינו בתוך המצב הנורא של הקורונה, התקשרו אלי

כמה אברכים וצעקו: "אני כבר לא מסוגל לסבול את המצב הזה, זה ממש גיהנום, אפילו בית האסורים יותר טוב מזה, שם יכולים להתפלל במניין, שם יוצאים כל יום לנפוש בחצר ולשאוף אוויר צח, שם יכולים לבוא לבקר אחד את השני, ואילו כעת אנו יושבים מבודדים בבית, ללא אפשרות להתפלל במנין וללא אפשרות לצאת לחוץ לשאוף אוויר צח! מרגישים כמו אדם בודד, כערער בערבה בלא שום גואל ומכיר!"...

השני התקשר ואמר בקולי קולות שהוא מרגיש שהוא חלילה יוצא מדעתו, הילדים שלו הולכים לו על העצבים ומשועממים בבית, והוא מרגיש שכבר כלו כל הקיצין! אברך שלישי התקשר ואמר לי "אילו היו לי ילדים בבית, הייתי יכול להתפלל אתם ללמוד עמם והייתה זו חצי צרה, אבל כעת אנו מבודדים, אני וב"ב לבד בבית, ומרגישים כאילו אנו יוצאים חלילה מדעתנו"...

וממילא, כעת שנותנים שבח והודי להשי"ת, כשהולכים לבית המדרש מתוך שמחה, בבית אלקים נהלך ברגש, צריכים לעשות "קולות". כשבאים לבית המדרש והדלת פתוחה, צריכים להודות ולהלל להשי"ת בקולי קולות, לצעוק מעומק הלב מתוך התרגשות ושמחה עצומה עד למאוד "רבוש"ע אתה כה יקר וכה טוב! אני מודה ומשבח לך על המתנה הנפלאה הזו, שהדלת של בית המדרש פתוחה ויכולים להתפלל בבית המדרש פנימה!"...

בימים אלה כשאנו שמחים שזכינו לחזור לבית הכנסת, בבית אלוקים נהלך ברגש, צריכים אמנם להיזהר ולהישמר שלא לברוח מבית המדרש. ישנם אנשים שכשמתחילים לומר תפילה "עלינו לשבח", הם עומדים כבר עם רגל אחת מחוץ לבית המדרש, ויש כאלו המהדרין מן המהדרין, ועומדים בב' רגליהם מחוץ לבית המדרש, וידוע מה שאמר המגיד הנודע הגה"צ רבי שלום שבדרון זצ"ל ש"עלינו" זו לא תפילת הדרך, ולמה א"כ אומרים אותה כשהולכים בדרך?... והוסיף ידידנו המשפיע הרה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א, שאת ה"פעקלעך" [החבילות] כבר אורזים ב"אין כאלקנו", דהיינו שאת התפילין כבר חולצים ב"אין כאלקנו"...

וממילא, לאחר שבכינו וזעקנו "הוציאה ממסגר נפשי", לאחר שביקשנו מכל הלב, שרצונו לראות את מלכנו - לחזור להתפלל בבית המדרש, כשאמרו ביום טוב פסח את "תפילת טל" ביחידות, כמה התגעגע הלב שנוכל לחזור בקרוב לבית המדרש! ולכן כשאנו נמצאים כבר בבית המדרש, צריכים להיזהר שלא לברוח משם חלילה - התפילה מסתיימת לאחר "עלינו", ואז מתחילים לחלוץ את התפילין... ובשבת קודש מסתיימת התפילה לאחר "אנעים זמירות"...

אנו רואים שהרבי שליט"א (מרן אדמו"ר שליט"א מוויז'ניץ - על ישראל הדרתו קרית וויז'ניץ ב"ב) מוותר תמיד כסדרן להתפלל תפילת מוסף לפני התיבה, וכן "קבלת שבת", ולפעמים "שוכן עד", ומכבד משהו אחר להתפלל במקומו, ברם על דבר אחד אינו מוותר, על אמירת "אנעים זמירות", שהרבי אומרו לפני התיבה מידי שבת בשבתו.

הוא חפן את זקנו בידו כשיעור טפח, והצית את האש בקצות הזקן מתוך מחשבה שתשרוף רק את השיער הבולט חוצה מפס ידו. לא הביא מיודענו בחשבון, כי האש העולה מעלה מעלה - תגיע עד לידו הקמוצה, וכשזה אכן קרה - הוא נבעת ונסוג מפני החום, עזב את זקנו שנשרף כליל, והשתמש בידו בכדי לכבות את האש ברגע האחרון לפני שפניו יהיו למאכולת אש...

הגה"צ רבי אריה שכטר זצוק"ל - כיצד יכולים אנו לשנות את פני הדור?

"אלה המצוות והמשפטים" (במדבר ל"ו, י"ג)

הבה נתבונן: לפני מאתיים ושמונים שנה, ביהדות אירופה, כל יהודי ידע שאמנם הוא צריך לעשות לפרנסתו, אולם יותר מכפי שהוא מחוייב לעבודתו - הוא מחוייב לעבודת קונו. בכל עיירה באירופה של פעם, היו רבנים שהדריכו את צאן מרעיתם בדרך הישר, היו 'קלויזים' בהם התכנסו יהודים פשוטים של 'עמק', מי לפני עבודתו ומי אחריה, לשיעור יומי בחברת ש"ס או חברת משניות, איש איש על פי מדרגתו.

יהודים שעבדו מבוקר עד לילה בעבודת כפיים מייגעת, לא היו פותחים את יומם לפני שיעור שהחל לעיתים עוד הרבה לפני עלות השחר, בעוד אחרים ממהרים לבית כנסת לאחר תום עבודתם, ומזינים את נשמתם בשיעורים שלעיתים נמשכו עד השעות הקטנות של הלילה.

אולם, מה לנו כי נפליג שנים רבות כל כך לאחור? אפילו כאן בארץ, לפני עשרות שנים, אני זוכר בגבעת רוקח שטיבל של חסידי גור, בו התפללו אנשים שעבדו כפועלים פשוטים, פועלי בניין, טייחים, רצפים, בנאים וכן האלה. היהודים הללו היו עובדים מבוקר עד לילה בעבודה מפרכת, אולם השטיבל תמיד היה מלא... היו יהודים של עד שתיים בלילה, והיו יהודים של משתיים בלילה, אבל לא היה יהודי שהעלה בדעתו להעביר יום מבלי שיעור קבוע!

באותם ימים, יהודי ידע שאין לו מה לחפש בבית... או שהוא עובד או שהוא לומד! הוא הבין שהחיים אינם עוברים סתם כך. צריך לנצל כל רגע מהם במידת היכולת!

אכן, עד היום ניתן עוד למצוא יהודים שכאלו, זעיר פה וזעיר שם. יהודים שעמלים לפרנסתם, אבל נותרו יהודים של "והבדילנו" ברמ"ח איבריהם ושס"ה גידיהם. יהודים שיקומו לפני עלות השחר וימהרו לשיעור, ואף יחזרו אל בית הכנסת מיד עם תום עמל יומם!

אולם באופן כללי, למרבה הצער, מצבו של הדור השתנה. בחורים הולכים ללמוד בישיבות, שוקדים על תלמודם במשך אי אלו שנים. לאחר מכן, אותם שאינם יכולים להישאר במסגרות לימוד של 'כוללים' למשך כל חייהם - יוצאים להביא טרף לביתם, עיניהם נשואות מבוקר עד לילה אל המחייה ואל הכלכלה, ואז, מה קורה?

קורה דבר עצוב ביותר: שיעור של דף היומי - אינו לפי כבודם... הם הלא 'למודנים', הם 'בני ישיבה'... הם לא יכלו סתם כך לשמוע שיעור משניות בבית הכנסת... הם יחפשו לעצמם חברותא. אבל למצוא חברותא זה לא פשוט. לפעמים זה גם לוקח זמן, יום, יומיים, שבוע שבועיים, חודש חודשיים ואפילו יותר... היצר הרע אינו ממהר לסייע ליהודי הרוצה ללמוד תורה!

ומה בינתיים? בינתיים לא פותחים ספר... רק בינתיים, כמובן, עד שימצאו חברותא... אלא שכידוע, הכלל הוא: אם תעזבני יום - יומיים אעזבך! הימים חולפים, והיהודי היקר שלנו כבר אינו כמו שהיה... הוא כבר יצא מכלל "קבעת עיתים", הפסיק להיות יהודי של "והבדילנו", ואט אט הוא נהפך לאדם אחר, אדם של "כגוי הארצות"...

ההידרדרות ממשיכה, מדחי אל דחי. מבלי להרגיש, השינוי בגישה מחלחל גם אל שאר בני הבית... ובינתיים, האישה, שמבחינה שבעלה 'מובטל' - כבר צריכה עזרה בבית, וכעת, היהודי שלנו כבר מרגיש שבאמת אין לו זמן ללמוד...

ריקבון תחת איצטלא דרבנן

כך מוצא את עצמו היהודי דנן כשהוא עטוף באיצטלא דרבנן, לובש חליפה קצרה או ארוכה וחובש מגבעת, המבורג או שטריימל, אבל מבפנים - הכל קרוב... מבפנים, הוא כבר לא מה שהיה. הוא כבר

אינו יהודי של 'והבדילנו', הוא כבר אינו יהודי ששייך ל"קבעת עתים לתורה". אם כן מה יעשה? להחליף את הבגדים? חלילה... הרי יאמרו שהתקלקל! לא להחליף? הוא מרגיש בכל רגע כיצד הוא עושה שקר בנפשו!

מה עושים? אכן בעיה! אולם בסופו של דבר, קורה מה שקרה לאותו שיכור מהעיררה...

מעשה ביהודי שתיין, שחבריו אשר מצאוהו מתפלש בביב של שופכין כשהוא שיכור כלוט, חמדו להתלוצץ על חשבונם וללמדו לקח. הם גררו אותו אל בית הכמרים, הלבישוהו בגדי שינה והשכיבוהו על המיטה, כשליצידו מערכת בגדי כמורה. למחרת בבוקר, כשהתעורר אותו יהודי, עדיין הלום יין, הוא הביט בעצמו, בחן את הבגדים המונחים לצדו, והחל תוהה בינו לבין עצמו: "האם אני יהודי או כומר? מי אני באמת?"...

בסופו של דבר, החליט לערוך מבחן קצר: על השולחן, לא הרחק, היה מונח ספר של כמרים כתוב בלטינית... הראש היהודי המבריק שלו הגה רעיון גאוני: "אפתח את הספר", הוא אמר לעצמו, "ואבדוק: אם אדע לקרוא בו - כנראה שאני כומר, ואם לא כנראה שאני יהודי". ואכן, כך עשה. מיהר לפתוח את הספר, והתברר לו כי אינו יודע לקרוא אפילו מילה אחת... לכאורה, המסקנה ברורה, הוא יהודי ולא כומר! אולם רק לכאורה... שכן מידעונו, דווקא רצה להגיע למסקנה אחרת, הוא העדיף להיות כומר ולא יהודי... אך מה יעשה, והמציאות טופחת על פניו? אל דאגה... הוא מצא עצה, ואמר לעצמו: באמת אני כומר ככל הכמרים, אך אינני מבין לטינית, מכאן נסיק כי כל הכמרים אינם מבינים לטינית!...

ובכן, נחזור אל היהודי שלנו, העוטה על עצמו איצטלא דרבנן בעוד שבתוככי ליבו הוא כבר רחוק מרחק שנות אור מצורת יהודי כפי שאמור היה להיראות.

כשאותו יהודי נתקל במחלוקת בין שני גדולי ישראל, בין בני חוגים הנאמנים איש איש לרבותיו- הרי זה מבחינתו כמים חיים על נפש עייפה... תענוג של ממש! הוא מלקק את האצבעות מרוב עונג, ואומר בליבו: זה מטיל דופי בזה, זה מטיח רפש בזה, כל אחד מונה את חסרונותיו של רעהו, ואני אומר ששניהם צודקים...

ומה האמת? האמת היא שאותו יהודי אינו מעיד אלא על עצמו כי מושחת הוא... על אחרים - מוטב שלא ידבר, שכן הלוואי והלוואי והיה כמותם!

יהודי זה, מזכיר את הסיפור הידוע על אותו יהודי שמצא הערה בצידה של הגמרא שלו, ובה כתוב היה שחור על גבי לבן, כי מי שזקנו יורד על פי מידותיו - אות וסימן הוא שטיפש הינו... הביט היהודי במראה, נתן דעתו לזקנו השופע שהגיע כמעט עד למוותניו, ונחרד: "מילא אני", אמר לעצמו, "יודע שאין ממש בדברים, אבל מה יאמרו אחרים? הם הלוא יחשדו בי בטיפשות חלילה!"

שקל היהודי את צעדיו, וחשב לעצמו: "אולי פשוט אחתוך את פיסת הדף שעליה מופיעה ההערה, וחסל!" אולם לאחר רגע דחה את הרעיון והשיב: "ומה יועיל לי הדבר? הלא מה שמופיע אצלי בגמרא- עלול להופיע גם אצל אחרים, ואת הגמרות שלהם לא אוכל לתקן..."

בסופו של דבר, לאחר שיקול דעת מעמיק, החליט מידעונו לעשות מעשה ולקצר את זקנו!

דא עקא שיהודי זה הקפיד מעודו שלא לגלח את זקנו, לא בתער ולא במספריים... ומה יעשה עכשיו? האם ישנה ממנהגו חלילה? מה פתאום! הוא מצא פתרון הרבה יותר מקורי:

הוא חפן את זקנו בידו כשיעור טפח, והצית את האש בקצות הזקן מתוך מחשבה שתשרוף רק את השיער הבולט חוצה מפס ידו. לא הביא מידעונו בחשבון, כי האש העולה מעלה מעלה - תגיע עד לידו הקמוצה, וכשהוא אכן קרה- הוא נבעת ונסוג מפני החום, עזב את זקנו שנשרף כליל, והשתמש בידו בכדי לכבות את האש ברגע האחרון לפני שפניו יהיו למאכולת אש... כעת, נותר הוא מבלי זקן לחלוטין, ובצידה של ההערה המקורית בשולי גמרתו, על פיה בעליו של זקן עבות וארוך מוכרח להיות כסיל מופלג- הוסיף בכתב ידו שתי מילים: "בדוק ומנסה"...

הוא הדין במידעונו, זה המטיל דופי בתלמידי חכמים לובשי איצטלא דרבנן: הוא סבור כי בכך מצליח לטשטש את הפערים העמוקים, הקיימים בין הדמות החיצונית שהוא מנסה לשדר כלפי חוץ, ובין מהותו הרקובה, ואינו מבין, כי היחיד שעל מהותו הוא מעיד- הנו הוא בעצמו!

יהלומנים במסווה?

לפני שנים הזדמן לי להצטרף ליהודי יקר, שיצא לאסוף כסף לטובת כולל מסויים. הגענו יחד אל בורסת היהלומים, שם ניגשנו אל משרדו של יהודי עשיר והצגנו בפניו את מטרת בואנו.

אולם הלה, שלבש היהודי חרדי לכל דבר, החל מטיח בנו דברים קשים: "לתמוך באברכים שאינם עושים מאומה? בשביל מה? שיעבדו!", הוא טען בלהט של שנהא, ואני לא נשארתי חייב...

הסברתי לו את מהותם של לומדי התורה שמקיימים את העולם, הזכרתי לו שאין לעם ישראל כל סיכוי לעמוד ולהתקיים בדרך הטבע, בין מאות מיליוני ערבים המקיפים אותנו מבלי זכות התורה הקדושה. הוספתי כי אפילו הצבא החזק והמתקדם ביותר, לא יוכל להציל אותנו אם לא תעמודנה לנו זכויות שמיות.

הזכרתי לו, שהירא ורך הלבב, החושש מפני עבירות שבידו - לא היה יוצא למלחמות ישראל, שכן ברור היה לכל בר דעת שהוא לא יביא תועלת, אלא ההיפך הגמור... אף צינתי, כי על פי חלק משיטות הראשונים, הסיבה לכך שבנוי בית חדש, נושאי אישה חדשה או נוטעי כרם היו שבים מהמלחמה, היתה רק בכדי לאפשר לחוטאים לשוב אל ביתם בכבוד, שלא יזרעו הרס בקרב שורות הצבא ויחבלו בזכויות הנחוצות לשם השגת הניצחון בשדה הקרב...

"אתה מבין? עם ישראל מעולם לא נבחן בכשרו הצבאי, אלא בכשרו ברוחני! לא בכמות- אלא באיכות!", אמרתי לו, אבל הוא לא השתכנע. "אתה צודק, כבוד הרב!", הוא השיב, אך מיד הוסיף: "אילו כל אברכי הכולל היו לומדים בשקידה, ניחא, אבל הלא יסכים אתי כבוד הרב, שרבים מהם לובשים לבוש תורני- שמאחוריו אין מאומה!"

לנוכח הדברים, לא יכולתי להישאר שווה נפש. "ישנם הרבה יותר

פעם בשבת קודש ישב ה'בבא סאלי' ולמד. פתאום נפלה מנורת השמן על הרצפה, והלהבה גרמה לשטיח שהיה שם להתחיל לבעור. הביט ה'בבא סאלי' על האש ואמר כמשוחח עימה: "כאן בבית שומרים שבת; איך לך רשות לבעור כאן!". האש נעצרה במקום!

מאוצרותיו של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

"פְּכָל הַיָּצֵא מִפִּי יַעֲשֶׂה" (במדבר ל', ג')

הפה של בן תורה הוא כלי יקר שמיועד לעבודה רוחנית, לימוד תורה ותפילות, לא משתמשים בו לכל צורך שצץ!

אצל גדולי וצדיקי הדורות, ראו בבירור את הכוח העצום שהיה למילותיהם ולדיבוריהם, גם כשנאמרו בהיסח הדעת מוחלט. ידוע הסיפור אודות גאון הגאונים, רבינו אליהו מוילנא זצ"ל, שהלך פעם שקוע בשרעפיו בבית המדרש של וילנא, וציציות טליתו נתפסו מתחת לרגלו של ילד קטן. "מיין קינד", אמר לו הגאון בחיוך, "שתחיה עד מאה ועשרים - אתה מוכן לשחרר את הציצית שלי?"

ואותו ילד חי עד גיל מאה ועשרים בדיק, כי אלו היו המילים שיצאו מפיו הקדוש של הגאון!

באחת מהקדמות ספריו של הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, רבה של רמת-אלחנן בבני-ברק, הוא מספר אודות הצדיק המפורסם מנתיבות, רבי ישראל אבוחצירא זצ"ל, ה'בבא סאלי', כי פעם הוא ישב ולמד בשבת קודש, ופתאום נפלה מנורת השמן על הרצפה. הלהבה גרמה לשטיח שהיה שם להתחיל לבעור.

הביט ה'בבא סאלי' על האש ואמר כמשוחח עימה: "כאן בבית שומרים שבת; איך לך רשות לבעור כאן!", והאש נעצרה במקום! ה'בבא סאלי' היה קדוש עליון, תלמיד חכם וצדיק מופלג, והסיפור הזה הוא לא מופת של פתאים - זהו כוח בסיסי של כוח הדיבור. כוח שהיה לכל יהודי, אילו רק היינו שומרים כראוי על הפה שלנו!

שימושו של עם ישראל בכח הפה נחשב לאומנות' שלו, כפי שמביא רש"י בחומש במדבר (לא, ח). מה טמון בכינוי זה? אומר ה'חפץ חיים', כי כשם שהאמן הגדול ביותר והמוכשר ביותר זקוק לכלי עבודה כדי לייצר את המוצרים שהוא מוכר, כך גם כל יהודי, שכוחו רב ועצום לפעול בעולמות העליונים, צריך כלי אומנות עימם יוכל לפעול. כלי אומנות אלו הינם הפה.

האומן שבמשל, אם ישתמש בכלי עבודה שאינם תקינים, שוב לא יעזרו לו כל כשרונותיו ויכולותיו, והמוצר שיצא מתחת ידיו יהיה בלתי ראוי לשימוש. אף יהודי, אם לא ישמור על פיו שיישאר קדוש וראוי למלאכת עבודת הבורא - הרי שלתפילותיו ותורתו לא יהיה כמעט ערך, חלילה וחס!

לא זו בלבד, אלא שה'חפץ חיים' מביא בשם האלשיך הקדוש זיע"א, כי תפילות כאלו ולימוד תורה כזה, שנעשים עם פה שאינו נקי - אף מעוררות קפידה נוראה על האדם, שבא להלל ולשבח לבוראו באמצעות כלי מטונף ומבוזה. והדברים מחרידים ממש!

שמעתי פעם סיפור; קבוצת בחורים שהתלוו אל מרן ה'חזון איש' זצ"ל בטיולו היומי, ודיברו עימו בלימוד. עבר שם איזה יהודי פשוט, עם הארץ גמור, והתחיל להקניט אותם. אחד מהבחורים ניחן בפה שנון, והשיב לאותו טרחן תגובה הגונה וחריפה.

הוא היה בטוח כי ה'חזון איש' יהנה מהתשובה, אבל ה'חזון איש' אמר לו: "לא ענית טוב!". הלה הופתע, ושאל: "אז מה הייתי צריך לענות?", "שום דבר!", השיב ה'חזון איש' בכובד ראש. "בן תורה לא חייב לענות על כל דבר!".

כך גם נוכחתי אצל דודי זקני, עמוד ההוראה מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל בחג השבועות. בשנים בהן נהג לצעוד רגלית לפנות בוקר מבית מדרשו בשכונת 'מאה שערים' עד לכותל המערבי, כדי להתפלל שם את תפילת המוסף. הוא היה הולך בראש כשקבוצה גדולה של מתפללים מאחוריו. קבוצה כה גדולה של אנשים, הולכים כך ביחד ברחובה של עיר היתה בולטת, ומידי פעם כשעברנו סמוך לערבים או רחוקים משמירת תורה ומצוות, הם צעקו לעברנו מילות גנאי, קללות ונאצות. הרב אלישיב הורה לא להתייחס אליהם כלל ולא להשיב כלום.

ענין קדושת הדיבור ברמה המעשית מתחלק לכמה חלקים. נעסוק בקצרה בכמה מהם, ונתחזק יחד ברוממות הענין וחשיבותו: סיפר לי הרב הגאון רבי **יצחק שרייבר** שליט"א, מרבני ישיבת 'ארחות תורה', כי בשנתו האחרונה של מרן ראש הישיבה הגר"ל **שטיינמן** זצ"ל, הגיע פרופסור ידוע לבדוק אותו בעת שלא חש בטוב. לאחר הבדיקה, כששוחח הרופא עם אחד מבני הבית בנוגע לתוצאות הבדיקה, העיר הפרופסור ואמר בביטול - כי רופא פלוני שבדק את ראש הישיבה קודם לכן, אינו מבין כלל בעניין רפואי זה, ודחה את חוות דעתו בהחלטיות.

ראש הישיבה היה שרוי בחולשה גדולה, והיה נראה כי כלל אינו שומע את שיחת הרופא והנכד. אולם לפני שיצא הפרופסור מהחדר וביקש להיפרד מראש הישיבה, הראה לו הרב שטיינמן פנים זועמות. הנכד והמשמש המסור, הרב דוד שפירא התפלא ואמר לסבו: "הרופא רוצה ללכת, והוא מעוניין לומר שלום לסבא". השיב לו הרב שטיינמן בלחש, באופן שלא יישמע לאחרים: "אבל לפני כמה דקות דיברתם פה לשון הרע!..." אירע פעם שסכום כסף גדול נעלם מביתו של מרן הרב שטיינמן, ועלתה ההשערה כי נכנסו גנבים הבייתה ונטלו את החפץ בקניין גזילה. כששמע ראש הישיבה את ההשערה הזאת, הגיב ואמר כי הוא אינו אוהב את המילה 'גנבים': "אמור - מישהו בא ולקח" - תיקן את איש שיחו.

הוא מאוד הקפיד לא להוציא מהפה שום מילה מוגונה או עם משמעות שלילית. הוא היה רגיל לומר לאור דברי ה'חפץ חיים' שהבאנו: "כל דיבור רע שיוצא מהפה מוריד מערך הפה, ומפחית מקדושתו - ומי ידע כמה לימוד תורה אדם מפסיד בגלל זה!".

ראש הישיבה, מרן הגאון רבי **מיכל יהודה ליפקוביץ** זצ"ל, מסר פעם שיחה על שמירת הפה, ובתוך הדברים סיפר את הסיפור הבא: בילדותו, בעיר מגוריו וואלז'ין, הוא נצרך פעם לתקן את מנעליו ונכנס לסנדלר המקומי כדי שיתקן את הטעון תיקון. הסנדלר נקב במחיר העבודה, ואמר לו כי זה לא תיקון ארוך וכי יחכה בינתיים במקום עד שיסיים.

בעוד מתקדם הסנדלר במלאכתו, ישב רבי מיכל יהודה והביט סביב. ספרי קודש רבים היו פזורים בין המדפים והארונות שבכוך הצר, והיה ברור כי הסנדלר אינו מבטל רגע מזמנו, וכי מתי שהוא מחוסר עבודה הוא מיד פותח ספר והוגה בתורה.

בינתיים נכנס למקום יהודי נוסף כשבדיו זוג נעליים לתיקון. "אשמח אם תתקן לי את אלו", אמר הלה והושיט את הנעליים לסנדלר. "אני מגיע עכשיו מסנדלר פלוני לו הבאתי את הנעליים לתיקון, אך לא זו בלבד שלא תיקן לי אותן, אלא אף גרם נזק גדול יותר משהיה בתחילה". אך שמע הסנדלר את הדברים הללו, ודחה בתקיפות את היד המושטת. "לא אתקן לך!", הכריז בנחרצות. "אינני לוקח עבודות ממספרי לשון הרע!..." הוא קם ממקומו ואיים עליו באמצעות פטיון, כדי להרחיקו מהסנדלריה...

(מתוך סדרת הספרים 'אוצרותיהם אמלא')

שמעתי פעם סיפור מופלא מהגאון רבי **משה מרדכי שולזינגר** זצ"ל, בעל 'משמר הלוי', אודות הגאון הקדוש רבי **מרדכי רוזנבלט** זצ"ל, אב"ד אושמינע, המוכר בתוארו רבי **מאטלע אושמינער**. מגדולי דורו היה לפני מעט יותר ממאה שנים, ושימש ברבנויות שונות בליטא, כדיין בעיר קורליץ וכראב"ד בעיר סלונים. אך הוכר יותר על שם רבנותו ב'אושמינע' ונודע כבעל מופת גדול.

בראשית ימיו הצניע את סגולת כוחו לשדד מערכות הטבע ולחולל ישועות, ורק שמע גדולת תורתו יצא למרחוק. אולם כאשר עורר פעם את בני עירו על תיקון גדול בענייני טהרה ולא צייתו לדבריו, יצא מגדרו והראה כוחו בעשיית מופתים. מאז חרדו מאוד מכבודו, והתפרסם כבעל מופת גדול.

רבי משה מרדכי סיפר, כי פעם אחת הגיעה משלחת כבודה של תלמידי חכמים מעיר מסויימת בליטא, למעונו של רבי מאטלע באושמינע, ושפכו לפניו את צערם אודות מושל המחוז בעירם, גוי רשע מרושע בשם 'פֶּלְעָנוֹעַ', אשר לו קשרים הדוקים עם השלטונות, ובשנאתו הגדולה מיצר צעדיהם וגורם להם סבל נורא באופן קבע. כעת הוא העליל עליהם עלילה מרושעת, וגזר עליהם גזירת גירוש מהמדינה, וכל המאמצים להפר את הגזירה עלו בתוהו.

החליטו רבני העיר וראשי הקהל לשלוח משלחת אל הצדיק מאושמינע, לחלות פניו ולהתחנן לפניו להושיעם מהצרה הקשה שנחתה עליהם. אמר להם רבי מאטלע לבוא מחר בלילה בשעה שמסיים מסכת, "אז בזכות התורה זהו עת רצון ואוכל לפעול עבורם ישועה" - אמר.

הם שבו למחרת בשעה היעודה. רבי מאטלע היה מכונס בחדרו עם עוד כעשרה תלמידי חכמים וסיים את המסכת שלמד. לאחר הסיום החל לקרוא איתם פרק ראשון שבתהילים, ותרגם כל מילה לשפת האידיש, לדוגמא: "אשרי האיש" - "גְּלִיקְלֶאךְ אִיז דָּער מְעֵנְטֶשׁ", וכן הלאה פסוק אחר פסוק.

כאשר הגיע לפסוק הרביעי: "לֹא כֵן הָרְשָׁעִים כִּי אִם פֶּמֶץ אֲשֶׁר תִּדְפְּנוּ רוּחַ" הגביה קולו ואמר: "כי אם כמוץ" - "אזוי ווי די פֶּלְעָנוֹעַ". "אשר תדפנו הרוח" - "וואס די וִינט וועט אַעם גְּלִיךְ פֶּפֶלְיָאן אִין די לִפֶּט". [המילה 'מוץ' יש לה תרגום עתיק באידיש 'פֶּלְעָנוֹעַ', בדיק כפי שנקרא אותו רשע שונא ישראל, ותוכן התרגום הוא שהרוח תעיף ברגע זה את הפֶּלְעָנוֹעַ למרחקים].

כשסיים את הפרק אמר להם בבטחה: "אתם יכולים לכוון את השעה!...", והם נפרדו ממנו לשלום.

כשחזרו לעירם לאחר ימים אחדים כבר הקדימו את פניהם יהודים נרגשים ומאושרים: "התדעו מה קרה?" - בשרו באושר. "פֶּלְעָנוֹעַ הרשע שיחק עם ידידיו בערבו של יום פלוני, ולפתע קיבל דום לב, נפל ומת על המשחק... כן יאבדו כל אויבי השם".

היה זה באותם רגעים בהם עמדו השלוחים בתפילה בחדרו רבי מאטלע **אושמינער**. כמובן, שעם מותו בוטלה גזירת הגירוש...

אדם שכל ימיו דאג שלא יתחלל דיבורו, זוכה ש"ככל היוצא מפיו יעשה!"

כשיפרתי את טיב זה המעשה בהזדמנות אחת, בהיותי בעיר הבירה 'ווינה', בפני אחד הגבירים הגדולים שם, המפורסם בנדבות לבו הרבות לעולם התורה והצדקה - התרגש מאוד, ועל אתר העניק תרומת ענק של שלושים מיליון דולרים! שנצרכו אז להקמת 'מתיבתא' מפוארת לתלמידי חכמים שבירושלים קרתא דשופריא

הרב יעקב משה שפיצר שליט"א, רו"מ מוסדות 'אמרי שפר' הר נוף, בסיפור מדהים שאירע עם רבו, הגה"צ רבי חיים זייצ'יק זצ"ל

"ויקחו את פל השלל" (במדבר ל"א, י"א)

סיפר הרב יעקב משה שפיצר שליט"א, רו"מ מוסדות 'אמרי שפר' הר נוף, תלמיד נאמן לרבו, הגה"צ רבי חיים זייצ'יק זצ"ל, מזקני נקיי הדעת של ירושלים של מעלה, שבימי זקנותו היה עומד ומשמש לפניו לסייעו בכל צרכיו.

כשחזר פעם הגאון מנסיעה דחופה לארצות הברית, ראה תלמידו ר' יעקב משה שהוא חיוור כסיד, ונראה חלוש ומבוהל. הוא חשב להזעיק אליו מיד את כוחות הרפואה, אך הצדיק רבי חיים זייצ'יק הרגיעו: "אין צורך!", אמר, "אסביר לך במה העניין, ומדוע הנני נרגש כל כך". "לפני מספר שנים", פתח ר' חיים בסיפורו, "הגיעני טלפון דחוף ממשרדי מלון 'קינג דייוויד' המפורסם, בו מתארחים אלי הון ושועי עולם, שאחד מן היהודים העשירים הגדולים של אמריקה, שהגיע ארצה לכמה ימים, מבקש להיפגש עמי בדחיפות".

מתחילה דחה ר' חיים את ההזמנה בנימוס, מה לי ולעשירי אמריקה? התפלל, גם לאחר שהפצירו בו רבות שיזאיל בטובו להגיע לפגישה עם הסוחר העשיר, סירב ר' חיים באומרו שאין לו בעולמו אלא ארבע אמות של הלכה בלבד! - 'עסקים', מאן דכר שמה? אך לאחר שהבהירו לפניו שמדובר בתרומה של סכומים אדירים, שבעזרתו ייתרמו לצדקה למוסדות התורה, נענה להזמנה, ויצא בדרכו אל מלון 'המלך דוד' היוקרתי.

בהגיעו אל הטרקלין המפואר שבסלון האורחים, ראה לפליאתו שמדובר אכן ב'פגישת עסקים' שלימה. מסביב לעשיר הנכבד ששקע בנינוחות בכורסתו המרופדת, ישבו כחמשה עורכי דין ממומלחים [לאיערס], והציגו לפניו את הענין.

התברר, שעשיר זה המתגורר באחת הערים הגדולות של אמריקה, כגודל עושרו כן גודל קמצנותו. בכל פעם שנתבקש למטרת צדקה מסויימת התחמק בתואנה משונה שאיננו מתערב במחלוקת... ונימק את תירוצו בכך, שהיות ועל פי רוב מצויים גופים נוספים של מוסדות צדקה בכל ענין, כדרכם של ישראל קדושים שלכל מטרה של צדקה נפתחים כמה קופות וארגונים, לפיכך המציא לעצמו 'תירוצ' כזה, שכדי שלא להחזיק במחלוקת הרי הוא מושך את ידו

לגמרי מן הצדקה...

והנה עתה הולך האיש ומזדקן, וכראותו שמתקרבת שעתו ללכת בדרך כל הארץ, ואין לו בנים לרשת את הונו, החל לבו נוקפו מעמידתו לקראת הדין הגדול והנורא, באין אפילו מי שיאמר 'קדיש' אחריו. לפיכך ביקש לקרוא לפניו את הגה"צ, ששמע רבות על יושרו וגדולתו, והביע בפניו את רצונו לתרום את כל רכושו לצדקה, הן נכסי דניידי והן נכסי דלא ניידי, הכל בכל מכל כל!

"ניחא!", שמח ר' חיים, "תחלק נא יפה את רכושך למוסדות התורה, בוודאי תוכל להקים ולהחזיק בסכומים אדירים שכאלו כמה וכמה ישיבות קדושות לאורך ימים ושנים! - אך עדיין איני מבין, בשביל מה צריכים אותי פה?"

"בשום אופן לא אחלק עכשיו את ממוני לצדקה!", פסק העשיר הקמצן בנחרצות, "כל עוד מתהלך אני בין החיים, ברצוני להשאיר את כל עושרי צמוד עמדי, ורק לאחר מאה ועשרים שלי, כשאעזוב את כל העולם ולא אצטרך עוד לכסף, אז יעבור רכושי לצדקה!".

"לפיכך", סיים הגביר, "ביקשתי לקרוא אותך כאן, כדי למנות אותך 'נאמן' ואחראי באפוטרופסות על כל החלוקה הגדולה של הממון, ואתה תחלקם למוסדות התורה כראות עיניך! - הנה הבאתי כאן את עורכי הדין הממולחים מן השורה הראשונה, כדי שיערכו עמנו

צוואה מפורטת, שתהא תקפה להעברת כל הרכוש תחת נאמנותן הבלעדית לחלקם לצדקה".

כשהבין ר' חיים הצדיק את גודל השעה, שניתן כאן לחלוק מיליונים רבים וטובים לצדקה וחסד, חתם ביחד עם העשיר ועורך דינו על שטר הצוואה.

חלפו כמה שנים, והנה הגיעה השמועה שאותו עשיר נסתלק לבית עולמו, והרב נקרא בדחיפות לצאת בטיסה ישירה לאמריקה, כדי לטפל בחלוקת הרכוש הענק, כפי שמפורש בשטר הצוואה.

זו היתה סיבת נסיעתו לארצות הברית, ואכן הגיע היישר אל טירתו של הגביר כדי להסדיר את חלוקת ההון בבקשתו ורצונו של המנוח. אך מה נדהם לראות שם התאספות של שמונה כמרים מכנסיות ומנוזרים שונים שברחבי העיר הגדולה... ועמהם עורך הדין המומחה הראשי [אדווקאט], האחראי על ביצוע הצוואה וחלוקת ההון כמשפט.

ר' חיים נחרד למראה הכמרים הללו עטופי הגלימות השחורות יושבים וממתנים לקראתו - מה לכם פה ומי לכם פה? שאל בחשש כבד.

נענה עורך הדין והסביר, שבהיותו מופקד בצוואה בתור 'נאמן' ואחראי בלעדי על חלוקת הרכוש, הרי הוא נדרש עתה לבצע את החלוקה.

- "את זה כבר ידעתי", אמר ר' חיים, "הלא לשם כך באתי הנה! אבל מה עניינם של הכמרים הנוצרים למעמד זה?"

"פשוט מאוד", הסביר עורך הדין, "שמונת הכמרים הללו מחזיקים בשמונה 'כנסיות' שונות [קלוסטר] כאן ברחבי העיר, והם בכלל 'מוסדות הצדקה' המפורשים בצוואה שלפנינו!"

"מה פתאום?! ", נזעק ר' חיים בלק קרוע ומורתח, "הלא הנפטר דנן היה איש יהודי נאמן, הוא דיבר עמי מפורשות על החלוקה למוסדות התורה, לשיבות הקדושות ולצדקה וחסד! ומה לגויים הללו עם מוסדות תורה וצדקה של יהודים?"

אך כל צעקותיו נפלו על אוזניים ערלות ואטומות, לצערו וכאבו הגדול גילה שאותו 'עורך דין' ממולח, שהיה גוי רשע, הכניס בעורמה בשטר הצוואה מילה אחת (!) שבעזרתה הצליח לכוון את כל תרומת הענק עבור אלו הכמרים הנוצרים... כאשר הצוואה נערכה באנגלית [ענגליש], ובשורה המפרטת את יעד החלוקה שרלב עורך הדין מילה אחת: מוסדות "הבייבל" [bible], שבתרגום פשוט הכוונה אל 'מוסדות התנ"ך', [הנקרא באנגלית בייבל], אבל בעורמה משפטית היטה עורך הדין את הכוונה לכנסיות הנצרות המשתמשים בספרי 'בייבל', שתרגמו ובלבלו באפיקורסות נוראה חלקים שונים מן התנ"ך, ובפיהם יצרו 'ברית חדשה' של 'בייבל' ובלבול גדול רחמנא ליצלן, עפרא לפומייהו.

ר' חיים הצדיק ניסה בכל כוחו לשנות את הגזירה הקשה, וטען בלהט שברור ופשוט שכוונת העשיר היהודי היתה למוסדות יהודיים, ולא של גויים כופרים, אך עורך הדין הממולח הוציא ברשעותו צו מוכן מבית המשפט, שכבר הקדים ובירר את העניין מראש, ובו נגזר שההון כולו צריך להתחלק בין הכנסיות השונות שבעיר, כך שלא

נשאר בשביל מצוות הצדקה אף לא פרוטה אחת! כשראה זאת ר' חיים התכרכמו פניו מרוב צער וכאב לב, על הפסד עצום זה לשיבות הקדושות, ועל הפסדו הרוחני והעצום של אותו יהודי אומלל, שכל הונו נעלם כעורבא פרח, ולא זכה לקיים המצווה. הוא נשא רגליו וברח משם היישר חזרה אל ביתו שבירושלים.

- "על כך מצטער אני מאוד", סיים רבי חיים את סיפורו לתלמידו הנאמן, "לבי מלא כאב נורא, על שלא זכה אותו יהודי במצוות הצדקה כלום! הרי ביקשתי ממנו מאוד שיחלק הוא בעצמו את הונו לצדקה בחיי חיותו, והוא התעקש לשמור את ממנו קרוב לליבו עד יום מותו! ובכך הפסיד מצווה עצומה של החזקת מוסדות תורתנו הקדושה, שהיתה יכולה לזכותו בשכר מופלג ולחיי נצח. כאשר הכתוב מעיד בה (משלי ג, יח): 'עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר!'".

והוסיף רבי חיים ופירש, מדוע לא זכה אותו עשיר לקיים מצווה מופלאה זו? - מחמת שכל ימי חייו משך את ידו מן הצדקה, ורק 'תירץ' זאת בתואנה של התרחקות ממחלוקת כביכול... ורק עתה לפני מותו, כראותו שבין כך כבר לא יוכל עוד ליהנות מממונו, כי לא ירד אחריו כבודו, והרי הוא נכנס אלי קברו אף בלא פרוטה אחת... רצה 'להרוויח' לכל הפחות שיעשה צדקה מהונו - אך משמים מנעו זאת בעדו, והלך כל כספו אל הכמרים והנזירים הנוכרים, וכך איבד, להוותו, את אותה מצווה יקרה של הצדקה!

מוסיף הרב המספר שליט"א:

כשסיפרתי את טיב זה המעשה בהזדמנות אחת בהיותי בעיר הבירה 'ווינה', בפני אחד הגבירים הגדולים שם, המפורסם בנדבות לבו הרבות לעולם התורה והצדקה, התרגש מאוד, ועל אתר העניק תרומת ענק של **שלושים מיליון דולרים** (\$30,000,000)! שנצרכו אז להקמת 'מתיבתא' מפוארת לתלמידי חכמים שבירושלים קרתא דשופרא.

טיב מוסר ההשכל הנלמד ממעשה מבהיל זה, הוא בכמה אנפין נהירין. למדנו שצריך זכות מן השמים כדי לתת הצדקה, שהרי "יותר ממה שעושה בעל הבית עם העני, עושה העני עם בעל הבית" (ויקרא"ר לד, ח), ואם לא זכה יכול כל רכושו וכל עמל חייו להתאדות כאפס ואין רח"ל - כי נתינת הצדקה כמוה כנתינת חלק מעצמו ומעצם חייו, כדמוכח מדין 'פדיון תענית', שיש בה במיעוט חלבי ודמי תורת קרבן כנודע, ובצדקה חשיב כמי שמקריב מעצמו על גבי המזבח לפני ה'.

וצריך זכות מיוחדת להגיע למדרגת מצווה מופלאה וגדולה זו, שייחשב כמקריב קרבן. [וכענין שכתבו המפרשים בבליעת כל רכוש קרח בבטן האדמה, הגם שלאחר מיתה כבר לא שייכא ביה קנסא - אלא כדי שלא תעמוד לו לעולם הבא זכות הצדקה שיעשו מממונו, ויאבדו לגמרי בזה ובבא].

ועובדא זו שלפנינו תוכיח למבין עד היכן הדברים מגיעים, תסמרנה **שערות ראש!**

ויהי רצון שזוכה למצוות הצדקה כראוי, ולהחיש בזה קץ ישועה, כד"א (ישעיה נו, א) "כה אמר ה' שמרו משפט ועשו צדקה, כי קרובה ישועתי לבוא, וצדקתי להגלות" - אמן.

(מתוך טיב הקהילה - בלק תש"פ)

שמי יעקב זיבלד, ואני גר ברמות... ומה קרה לר' משה נ. מאנטוורפן, שרצה לקנות שולחן משרדי במכירה פומבית

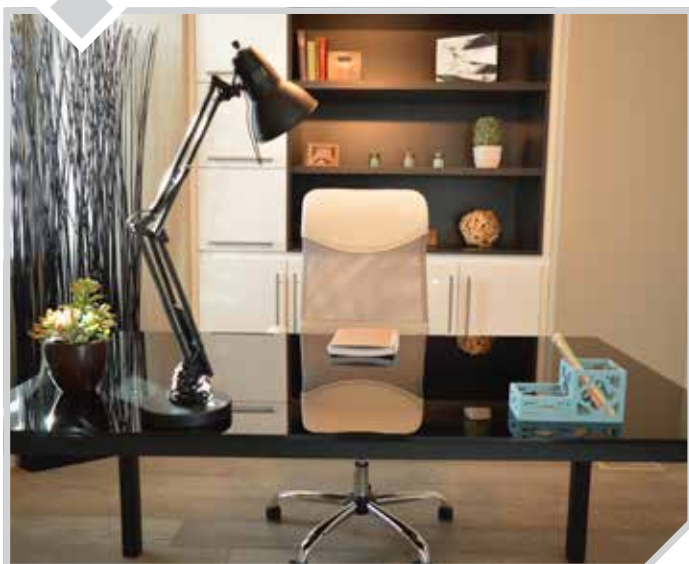
2 סיפורים אמיתיים מחזקים על השגחה פרטית מופלאה

הרב יהושע לייבזון

חזק חזק ונתחזק

לפניכם 2 סיפורים מרתקים עם סוף מפתיע...

אין צורך להקדים הרבה רק לקרוא ולהתפעל מנפלאים דרכי ד'

הבלגי, מי שקונה פריט במכירה פומבית מחויב לפנותו תוך 48 שעות. אין אפשרות להתחרט!

יודעי דבר כבר אמרו לו שפינוי האולם יעלה לו כ-200,000 או 300,000 פרנק! מה עושים? ר' משה טמן את ראשו בין כפות ידיו כאומר: 'כאשר אבדתי אבדתי', מבלי לדעת היכן ישיג סכום אדיר ומה יעשה עמו אחרי שהאולם יפורק ויפונה ממקומו, הרי כמעט לא שייך למצוא קונים לכזה אולם הקפאה.

לידו יושב לו ידידו שבא עמו ולוחש לו פעמים מספר: חבל ר' משה, חבל ר' משה, צריך להיות יותר שקולים ומתונים.

הרכין ר' משה ראשו על השולחן בתנוחה של אבל וייאוש. הוא בא לחסוך כמה פרוטות ועומד להפסיד סכום של ממש, מה עוד שהוא זה שגרם זאת לעצמו ברשלנותו.

המכירה הסתיימה, הנוכחים החלו להתפזר, והנה גוי ענק, רטוב מכף רגל ועד ראש נכנס במרוצה למתחם מתנשף כולו. מצטער מאוד לשמוע שהמכירה הסתיימה ושואל מי זה שזכה באולם הקירור. הוא נסע 5 שעות במיוחד מהולנד למכירה הזו כדי לקנות את האולם.

הנוכחים מצביעים על ר' משה, והגוי ניגש אליו והצעה בפיו: "האם תסכים למכור לי את האולם?"

"למה אתה צריך אותו?"

בסייעתא דשמיא פלט לו ר' משה: "במיליון פרנק אמכור לך את האולם..."

הגוי הסכים, העסקה מתבצעת לשביעות רצון שני הצדדים, כשר' משה עדיין ממשש את עצמו כדי להיות בטוח שהוא אינו חולם. ברגע אחד ראה איך הקב"ה משפיל גאים ומגביה שפלים. רק לפני

ר' משה נ. מאנטוורפן, נהג להתעדכן בדבר מכירות פומביות שנעשות מיד פעם על ידי כונסי נכסים ולהשיג על ידן 'מציאות'. פעם אחת שמע שעומדים לערוך מכירה פומבית על פריטים של מפעל גדול לדגים קפואים, שפשט את הרגל. ר' משה חיפש באותו זמן שולחן משרדי, ובא לבדוק אם ימצא במפעל משהו מתאים.

סדר הדברים במכירות מעין אלו הוא שממספרים כל פריט מתכולת המפעל, ויום לפני המכירה מתקיימות בשטח המפעל סיורים של כל הקונים הפוטנציאליים, כשכל אחד מציין לעצמו את המספרים שבהם הוא חפץ, ולמחרת מתקיים מכרז פומבי באולם גדול, בהשתתפות כל הקונים. ר' משה סייר במפעל, הגיע למקום ששימש כמשרד, ראה את השולחן כי טוב והחליט לקנות אותו.

המשרד היה צמוד לאולם הקפאה עצום בגודלו, ועל כן האולם הקפאה היה ממסופר במספר 90, והשולחן הסמוך לו במספר 91. ר' משה רשם אצלו את המספר 91, וידע כי למחרת, כאשר יגיעו למספר זה בעת המכירה הוא ירים את אצבעו ויכריז את המחיר שהוא מעוניין לתת עבור השולחן.

למחרת הגיע מיועדנו באיחור למכירה הפומבית, כשהיא כבר באמצעה, כאשר נפשו פזורה עליו מעט, עם היכנסו שאל גוי שעמד בכניסה: איפה אווזים? מסיבה כלשהי הלה הבין שהוא שואל מהו הפריט הבא בתור, והשיבו 91.

מיד הרים משה את ידו ואמר שהוא מעוניין לשלם אלף פרנק בלגי (שווי של כ-100 שקלים), שאלו הכרוז, אתה בטוח, השיב משה - וודאי.

איש לא הוסיף על המחיר, וכך זכה בפריט מספר 90. לקול מחיאות כפיים סוערות של מאות הנוכחים באולם.

בעוד הוא שמח שעלה בידו לקנות שולחן באלף פרנק בלבד, מחיאות הכפיים עוררו את חשדו, סך הכל שולחן כתיבה...

עד מהרה התאמת חשדו... הוא שמע כי הכל מברכים אותו על זכייתו ב... אולם ההקפאה הענק.

אכן, אלף פרנק לאולם הקפאה הם שום דבר לעומת שווי העצום של האולם, מדובר באולם ענק במימדים של 2000 מטר רבוע! אבל מה לו ולצרה זאת? מה הוא יעשה עם אולם קירור? על פי החוק

הגוי הסכים, העסקה מתבצעת לשביעות רצון שני הצדדים, כשר' משה עדיין ממשש את עצמו כדי להיות בטוח שהוא אינו חולם. ברגע אחד ראה איך הקב"ה משפיל גאים ומגביה שפלים. רק לפני רגע נכנס לחוב של מאות אלפי פרנק, והנה הוא יוצא עם רווח של 999 אלף פרנק

קשה היה להאמין שהמשפט הזה יוצא מפיו. הוא היה נראה כמו ישראלי מצוי, שראשו ורובו בכל מיני שטויות, אבל את שנינו לא עניין הרקע. אנחנו חברותא ללימוד ותו לא. כאילו בלי קשר, ובלי שנדבר על כך בכלל, הוא הלך והתחזק עם הזמן, התחיל להקפיד על תפילה במניין כל בוקר ועל מצוות נוספות, עד שבמשך הזמן חזר לשמור תורה ומצוות במלואם. ל'קצות' עוד לא הגענו, קודם כל היה עלינו להשלים את הפער וללמוד גמרא ורש"י כראוי.

המשכנו ללמוד במרץ והתלהבות עד ההפסקה בשל החתונה של שאול. אחרי החתונה חזרנו ללמוד יחד במשרד החנות שבבעלותו, והפעם התחלנו מסכת חדשה - מסכת ביצה. פעם-פעמיים בשבוע נפגשנו ולמדנו את הגמרא על הסדר, דף אחרי דף ביסודיות, ואחרי תקופה ארוכה זכינו לסיים את המסכת! שאול היה נרגש ביותר: "זו הפעם הראשונה בחיים שלי שאני מסיים מסכת". אמרתי שמן הראוי לערוך סעודת סיום כיאה וכיאות, ושאל אכן נערך לסעודה גדולה אצלו בבית ברעננה. "סבא שלי מחו"ל נמצא עכשיו בארץ, ולכן אני רוצה לעשות את הסיום בימים אלה ממש", הוא ביקש, והזמין אותי, כמובן, לסיום בבית שלו. הלא שנינו חתנים בסיום המרגש הזה. הוא הזמין את המשפחה שלו ואת הסבא בראשם, ואני הזמנתי את אבי שליט"א ואת אחי היקרים לשוש איתנו בשמחת התורה.

שאל היה נראה כחתן ביום חופתו. אבי ואחי הוסיפו לשמחה ורקדו ושרו בכל להט נשמתם. המעמד היה מרגש ביותר, ממש כמו שמחת תורה, והביא לחיזוק גדול במשפחתו של שאול.

זמן מה אחר כך נסע אחד מרבני הארגון כדי לגייס כספים. הוא היה בשבת במיאמי, וכדרכו בכל שנה, לסעודה שלישית הוא הסב בבית המדרש של יוצאי חלאב. קהילה זו היא עשירה מאוד. הוא תכנן לומר את דבריו בזמן הסעודה, אבל חשש כיצד יתקבלו הדברים, כיון שהאנגלית שבפיו אינה רהוטה כל כך.

הוא התחיל לדבר, אמר שהוא שליח של הארגון, ומיד התרומם

רגע נכנס לחוב של מאות אלפי פרנק, והנה הוא יוצא עם רווח של 999 אלף פרנק (רווח קרוב ל-100,000 שקלים).

הגוי היה מרוצה עד מאוד. "דע לך שאם היית דורש עבור האולם שני מליוני פראק גם כן הייתי משלם לך".

"ותדע לך שאם היית מציע לי שאני אשלם לך 500 אלף פרנק כדי שתסכים לקחת ממני את האולם ולפנות אותו, היית מקבל", ענה לו ר' משה בחזרה...

ועתה לסיפור השני:

שמי יעקב זיבלד, ואני גר ברמות. זכיתי להיות מיושבי אוהל וללמוד בכולל. לפני חמש שנים הרגשתי שהגיעה העת להעביר הלאה את ברכת השם ולהפיץ את מעיינות התורה חוצה.

היה זה ביום חמישי בשבוע. התקשרתי למשרד של ארגון ידוע העוסק בקירוב רחוקים וביקשתי שיכניסו את שמי לרשימת המתנדבים. "אני גר ברמות", אמרתי להם, "ומבקש שתמצאו לי חברותא ברמות, ושיהיה רציני. לא מישוהו שהתפקיד שלי למשוך אותו, אלא יהודי שמעוניין בעצמו ורוצה ללמוד".

ביום ראשון התקשרו אלי מהמשרד ואמרו לי: "יש לך חברותא". "רציני?" שאלתי.

"הכי רציני שיכול להיות", ענו לי במשרד. מדובר בבחור ששמו שאול. הוריו חזרו בתשובה, למרבה הצער, הוא לא החזיק מעמד במסגרת ונפלט לרחוב. שם כבר התרופף מעט גם בשמירת תורה ומצוות, אבל בתוכו בערה אש כל הזמן. הוא כאב את המצב שלו ולא ידע כיצד להתרומם ממנו. במוצאי שבת האחרון הלך לכותל המערבי. בתקופה זו הוא התכוון לקראת החתונה שלו, והתפלל בשריד בית מקדשנו כהכנה ליום הגדול. על שני דברים עיקריים הוא התפלל שם: שיזכה לבנות בית נאמן בישראל ושימצא חברותא. הוא התפלל מעומק הלב ובדמעות, ואחרי שהרגיש ששפך את ליבו פנה לצאת מהרחבה. בדרך החוצה הוא פגש את הנציגים של ארגון הקירוב. בארגון יודעים שיהודים בכל הרמות של שמירת תורה ומצוות מגיעים לכותל המערבי. לפעמים מגיעים לבר מצווה ולפעמים לשמחה אחרת. חבושים כיפה ומתפללים לה'. כאן הלב נפתח, ואם מנצלים את הרגע הזה אפשר לפעול גדולות ונצורות. בשל כך נמצאים נציגי הארגון בכותל באופן קבוע. הם עומדים שם ובידיהם פנקסים ועטים, שואלים אנשים אם הם מעוניינים במדרשה, בשיעור, בחברותא או במוסד תורני לילדים.

שאל נתקל בהם, והם שאלו אותו: "אולי אתה רוצה חברותא?" הוא נדהם ממש. הרגע הוא התפלל על זה, וכבר שואלים אותו אם הוא מעוניין. הוא נרשם ואמר שיש לו חנות ב'רמות', והוא ישמח אם ילמדו איתו באזור החנות.

כבר ביום ראשון התחלנו ללמוד מסכת 'מכות', זו המסכת שעסקתי בה אז, וכשאני חושב על כך שרק ביום חמישי הכנסתי את השם שלי, ובמוצ"ש הבחור התפלל במיוחד על מציאת חברותא, אפשר לומר שהקב"ה הקדים רפואה ל'מכות'.

שאל היה להוט ללמוד. "אני רוצה 'קצות החושן'", הוא הודיע.

את העולם! לא יאמן! לא יאמן!!! הם היללו ושיבחו את הבורא יתברך, אבל את הסיפור לא הצלחתי לקלוט. התקשרתי לזוג וביקשתי ממנו שירחם עלי וישיעני מסקרנות. "ספר לי מה היה שם".

והוא סיפר:

במוצאי שבת היה עלי להעביר חבילה לבני ברק. יצאתי במכונית אל התחנה שמול קניון רמות, בצד השני של הגשר שניצב שם, וראיתי את קו 422 לבני ברק נכנס לתחנה. עקפתי אותו קצת ורצתי עם השקית לכיוון האוטובוס. הנוסע שהיה אמור לקחת ממני את השקית לא היה שם, והחלטתי שאני אסע במהירות לתחנה הבאה ושם אתפוס אותו. ירדתי חזרה מהאוטובוס וראיתי משהו משונה: המכונית שקודם עמדה בכיוון למעלה עשתה סיבוב של 180 מעלות כשפניה לכיוון הקניון. הסתכלתי סביב, לא ראיתי שום דבר משונה חוץ מזה. אנשים רבים היו בתחנה וכולם רגועים. איש לא צעק ולא נבהל. אני בעצמי מיהרתי ביותר, ולא תפסתי שקרה כאן משהו שדורש חקירה, נסעתי לתחנה הבאה, וב"ה השגתי את הנוסע שיקח לי את החבילה.

רק עכשיו, כשהגעתי לחנות של שאול, קלטתי מה קרה. נראה שמרוב מהירות אבדתי לגמרי את השפיות, ולא שמתי את האנדברקס, והאוטו פשוט נסע. הוא עלה על המדרכה, נכנס בחנות של שאול וירד לכביש בחזרה. רק לחשוב על האסון שיכול היה להתרחש ה' ישמור! הכביש שיוורד מהקניון הוא בירידה תלולה, בתחנה חיכו עשרות אנשים, משפחות עם ילדים ולא קרה להם כלום. הנזק היחיד היה החלון השבור בחנות של שאול.

עכשיו תראה איזו השגחה פרטית מדהימה. מכל הזוגים שבעולם שאול פונה אלי! התרגשתי כל כך ואמרתי לו: אני פוצצתי לך את החלון ואני אתקן ואשלם הכל. איזה חסד עשה איתי הבורא יתברך! ככה אני יכול לשלם את הנזק ולא להישאר חייב, חס ושלום! אמו של שאול סיפרה לכל מי שהסכים לשמוע את הסיפור הזה. החלון השבור והתיקון שלו הפכו לחוויה רוחנית עוצמתית. מבין השברים נפתח חלון גדול אל הנהגת הבורא המופלאה בהשגחה מיוחדת, וזה היה קידוש השם גדול.

(מתוך עלון השגחה פרטית)

יהודי מתוך הציבור והשתיק את כולם. "אתם מדברים על הארגון החשוב?" הוא קרא בפאתוס, "אני אגיד לכם מה זה הארגון הזה". במשך עשר דקות הוא עמד ודיבר במלוא הלהט. סיפר על יעקב, החברותא של הנכד שלו, ועל הסיום שעשה, וקשר כתרים ותארים לארגון הקדוש, שעושה גדולות ונצורות בארץ ישראל, וכולם צריכים לעזור לו ולקחת חלק בפעילות הקדושה שתקרב את הגאולה. האורח החשוב זכה, ומלאכתו נעשתה על ידי אחרים. הביקור שלו הצליח למעלה מן המשוער.

הסיום הזה חזק את הקשר בינינו, שהתבטא גם מעבר לשעת הלימוד. שאול ראה בי יהודי שאפשר לשאול אותו שאלות הלכתיות מפעם לפעם, והשיעור שלנו המשיך בקביעות. ביום שלישי אחד ראיתי שלא אוכל לבוא לשיעור הקבוע, והתקשרתי אליו להודיע לו שלא אבוא. שאלתי גם לשלומי, ואז הוא שאל אותי: "יש לך זוג טוב?" השתוממתי על השאלה. שאול מסתדר מצוין כשהוא צריך בעלי מלאכה. הוא מכיר ויודע מי הם הטובים ואיך אפשר להשיג בזול. בכל זאת עניתי לו. "יש כאן ברמות זוג שהוא תלמיד חכם מופלג ועוסק גם בזגוגות בשביל מה אתה צריך אותו?"

שאול נאנח. "שלא תשאל. היתה פה תאונה. מכונית נכנסה לתוך החנות שלי, וכל החלון התנפץ. במצלמות ראינו מכונית שעוברת מהכביש למדרכה, פוגעת בחנות שלי ויורדת חזרה מהמדרכה לכביש. לא הצלחתי לראות במצלמות את המספר של המכונית, ואני חייב לתקן את החלון. קראתי לכמה זוגים, וכולם אמרו שמדובר בהוצאה של אלפי שקלים. אין לי כל חשק לשלם את זה". "תיקח את המספר של הזוג מרמות", הצעתי לו, "אולי הוא יוכל לעזור לך. בכל מקרה, תדע שאתה עוזר להחזיק תלמיד חכם, וזאת מצווה גדולה".

הוא לקח את המספר, קרא לזוג, ולמחרת הוא הגיע לחנות. עוד בזמן שהזוג שהה שם הוא התקשר אלי, והקול שלו מלא התלהבות והתרגשות. "אתה לא יודע מה הולך פה, זה ממש..." ממש מה? לא הצלחתי לקלוט. כל מילה ששאול הוציא מפיו נשמעה יותר מבולבלת מקודמתה. הוא היה נרגש כל כך שלא הצלחתי להבין ממנו דבר. יצאתי לחנות, אבל כשהגעתי הזוג לא היה שם. אמו נכחה בחנות כשהיא נסערת כולה: "כמה השם גדול, איך הוא מנהל

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד...
אקטואלי ומרתק.

הצטרפו בחינם לאלפי המנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

**הפורתח
בכל יום..**

המייל היומי של 'דרשו'

רבה של מודיעין עילית הגר"מ קסלר שליט"א, סיפר לרבינו שזוכר הוא איך שבכינוס העשור אמר רבינו שבכינוס לקראת שנת העשרים ישתתף שוב. שאל אותו רבינו: "איך אמרתי שאני אגיע או אמרתי אולי?", ואמר לו שאמר שיגיע, קם רבינו בשארית כוחותיו והגיע לכמה דקות להשתתף בכינוס...

על הקפדתו לעמוד בדיבורו של מרן רבינו אהרן יהודה ליב שטיינמן זצוק"ל

הרב זלמן רזניק

"כָּכָל הַיָּצָא מִפִּי יַעֲשֶׂה" (במדבר ל', ג')

איך שבכינוס העשור אמר רבינו שבכינוס לקראת שנת העשרים ישתתף שוב. שאל אותו רבינו: "איך אמרתי לו שאני 'אגיע' או אמרתי 'אולי'?", ואמר לו שאמר שיגיע. קם רבינו בשארית כוחותיו והגיע לכמה דקות להשתתף בכינוס, וגם דיבר שם בקצרה כדי שלא להיכשל חלילה בעוון נדרים.

בתחילת הזמן נסע רבינו לישיבת 'רינה של תורה' בכרמיאל בכדי למסור שיעור פתיחה, ובחזרתו נכנס להתפלל תפילת מעריב בישיבת 'ארחות תורה'. רבינו נחלש מהנסיעה ולא הי' בכוחו למסור דברי חיזוק ופתיחה, לכן אמר שיתפלל מעריב, ובהזדמנות אחרת יבוא במיוחד כדי למסור דברי חיזוק. אך תיכף בסיום תפילת מעריב נעמד רבינו במקומו כדי לומר דברי חיזוק קצרים, וגם כאן נימק שאינו רוצה להיכנס בחשש נדרים, לכן 'אמר מיד כעת ולא רצה לדחות, והסתפק בזה באמירת דברי חיזוק קצרים.

וכך גם היתה לו זהירות מיוחדת בנדרים מצווה, שהם חמורים יותר, שהרי גם מחשבת מצוה כבר נחשב לנדר, והווי עובדא שהגיע לירושלים ע"מ להשתתף בחתונת נכדו. רבינו סידר קידושין ואח"כ יצא להתפלל תפילת מעריב בכותל המערבי. בדעתו היה לשוב לחתונה לאחר הסעודה, וכך עשה, שחזר לקראת ברכת המזון.

לאחר ברכת המזון נשאר רבינו לשבת על מקומו, ניגשו אליו החתן ואבי החתן, ואמרו שמצידם אינו צריך להתעכב ויכול לשוב לביתו, אך רבינו נשאר לשבת ולא נימק מדוע. לאחר זמן מסוים ניגשו אליו בני הבית, שאמרו לרבינו שבעלי השמחה אמרו שאפשר

רגיל הי' מרן ראש הישיבה רשכבה"ג רבינו אהרן יהודה ליב שטיינמן זצוק"ל, לעורר חשיבות הדיבור של האדם, וכמה כל מילה של בן אדם קובעת, ועלינו להתבונן ולשים לב לדיבורינו.

הרי בשעה שאדם נודר נדר זה חידוש גדול ביותר, איך יכול האדם לקבוע את החיים שלו ע"פ דיבורו? שאם אחד אומר שלא יאכל בשר כל חייו, הרי כל ימי חייו אסור באכילת בשר, וכל זה נגרם רק ע"י דבור אחד של נדר שהאדם נודר ואוסר על עצמו!

בין כת"י שכתב רבינו, נמצא דף של קבלות שכתב לבחורי הישיבה לקראת הימים הנוראים, ובסיום רשימת הקבלות הוסיף רבינו בזה"ל: "הערה. מבואר בקונטרס מרגינתא טבא שהדפיס מרן בעל החפץ חיים זצוק"ל, מהקדוש ר' יהונתן וואלינער ז"ל, ולכן יזהר מאד משבועה ונדר אף לדבר מצוה, והימים הראשונים הי' טובים שהי' נזהרים מאד מחומר עוון שבועה, אבל אנו בעו"ה שאנו רואים קלות בזה, וצריך מאוד להרחיק מכל נדר ושבועה אף לדיבור מצווה ומ"מ אם אינו מקיים ח"ו מקרי אינו עומד בדיבורו ואסור אפילו להדיוט, לכן אנו מתנים בפירוש שכל זה יהי' בלי נדר, אבל אעפ"כ זה חמור מאד לעבור עליהם ח"ו".

ובאמת בהנהגתו ראו עד כמה הי' זהיר בלשונו מאד שלא ייכשל ח"ו בעוון נדרים, וכשהיו באים להזמין אותו להשתתף בכינוסים או אירועים מכל סוג שהוא, הי' מקפיד מאוד לא לומר "כן אני אגיע!", אלא הי' אומר 'אולי', או 'יכול להיות', וכשהי' אומר כך ידעו שאם יתאפשר לו יגיע, והכל כדי שלא להיכנס לחששות החמורים של נדרים.

ועובדה הווי שרבינו הגיע בשנת תשס"ה להשתתף בכינוס העשור לישיבה קטנה "דרך התורה" בקרית ספר, ובדבריו אמר שבעז"ה בכינוס העשור הבא יגיע שוב להשתתף, אך במלאות עשרים שנה בשנת תשע"ה, רבינו זצוק"ל כבר הי' בשנותיו האחרונות ממש, ובכדי שמרן זצוק"ל יוכל להשתתף ערכה הישיבה את כינוס העשור השני בבני ברק. אך ביום הכינוס נחלש רבינו ביותר, ולא הי' בכוחו לצאת, ובוודאי שלא לדבר בכינוס, לכן חשב שלא להגיע לכינוס, היות ולא התחייב להם. אך לפני הכינוס נכנס אליו להתיעצות רבה של מודיעין עילית הגר"מ קסלר שליט"א, וסיפר לרבינו שזוכר הוא

באותו היום ישבתי לי בבית בחדרי, והייתי עצוב מעט (מישהו פגע בי קודם לכן...), ואז פתאום אני שומע שאימי שואלת אותי: "אתה רוצה ללכת ל'סיום' ענק שיתקיים היום בערב?"

הרב אברהם פוקס שמע ממשהו סיפור אישי מרגש ו'הכריח' אותו להעלותו על הכתב... לקרוא ולהתחזק!

הסיבות", הוא ביקש ממנה למצוא מי שיוכל להשתתף בסיום במקומו, וייתן לו אח"כ את הספרים שיחלקו שם... אמי ביקשה ממני - שאע"פ שקשה לי -שאתגבר על רצוני האישי - ואעשה כרצונה- בקיצור: שאסע לסיום הגדול.

בחסדי שמים מרובים - ה' נתן בליבי להיעתר לבקשה אע"פ שהיה לי קשה מאוד (אח"כ התברר לי, מה היצ"ר ביקש למנוע ממני...). זכיתי להשתתף בסיום המרגש כ"כ - שעד היום הוא משפיע עלי ברשמיו האדירים. הדרשות המחזקות של גדולי ישראל והרבנים הגאונים שליט"א, שפיארו את המעמד והראו את החשיבות שהם רואים בעניין של ההלכה ומעלת וחשיבות זכות [חיוב] לקביעת זמן יומי ללימוד ה"דף היומי בהלכה" - לדעת איך להתנהג כיהודי יר"ש עבד ה' - ע"פ רצון בוראו יתברך, ועוד...

השירים חקקו בליבי את מילות הדרשות בעדינות אצילה ונעימות התורה - שלראשונה בחיי חוויתי "שירת התורה" ב'פאר-נעם' אדיר שכזה... יצאתי מן האולם כמו רבים ואלפים שנכנסו בתחילת הערב, אך יציאתי לא ככניסת! - בליבי גמרת ברצון גמור - להקים שיעור!! כל השונה הלכות... חייבים לפעול בנושא... ידעתי שהיצ"ר לא טיפש, ולא חסר לו שיקמו לו שיעור כזה... אך בחסדי שמים ובסייעתא דשמיא אדירה- והבא ליטהר מסייעין בידו.

השבת אנו מסיימים לקרוא את חומש במדבר ב'חזק וחזק ונתחזק'. דווקא השבוע פגשתי בחור מוצלח ביותר, שסיפר לי על התחזקות מהסיומים של 'דרשו'. הסיפור היה כ"כ מרתק ומפתיע, שפשוט 'הכרחת' אותו להעלות את הכל על הכתב. והנה לפניכם המכתב שקיבלתי ככתבו וכלשונו (חוץ משינויי עריכה של העורך, שאין לי עליהם שליטה...)

לכבוד הרב אברהם פוקס שליט"א

השקעתי כמה שעות טובות לכתוב אך לזיכוי הרבים- מה לא עושים?

רק רציתי לבקש לשמור על הפרטים האישיים ופרטים שיכולים 'להסגיר' אותי, כי אני לא מחפש פרסום, רק את הסיפור שלי - בשמחה רבה ולכתחילה- כי זאת המטרה שלשמה אנו פה בעולם להרבות כבוד שמים ולעשות רצון ה' ולזכות את הרבים להתקרב אליו!!

בתודה מראש! ותזכו למצוות!

חודש ניסן תשע"ה-לפני כ- 5 שנים -

ביום הסיום שהתקיים ביד אליהו בתל אביב - על ששת חלקי משנה ברורה, במסגרת הלימוד של הדף היומי בהלכה ע"י הארגון הנפלא 'דרשו ה' ועוזו', הייתי באמצע שיעור ב' [בישיבה קטנה]. באותו היום בשעות הצהריים, ישבתי לי בבית בחדרי והייתי עצוב מעט (- מישהו פגע בי קודם לכן...).

פתאום אני שומע שאמא שלי שתחי' קוראת לי. אני ניגש אליה, והיא שואלת אותי: "אתה רוצה ללכת ל'סיום' ענק שיתקיים היום בערב ביד אליהו בתל אביב - זה סיום על כל המשנ"ב - סיום דף היומי בהלכה מחזור א"."

מעניין מאוד, אבל לא קפצתי על המציאה בהתלהבות, אלא אמרתי לה שאני לא מעוניין/ אין לי כח וכדו'

היא החלה לשכנע אותי ואמרה: "דיברתי עם חברתי, והיא סיפרה לי שבעלה (אברך כולל - שקוע באוהלה של תורה) שמשתתף בשיעורי הדף היומי בהלכה - קיבל כרטיס כניסה לסיום הגדול, אך הוא לא יכול להגיע..."

אולי בשביל ש... יקרה מה שקרה, וסובב משמים ע"י "מסובב

הפצרת וביקשתי מאחד מן הרמ"ם שבישיבתנו - (בישיבה הקטנה בה למדתי, באותה העת), והרב שראה עד כמה **"בנפשי הדבר"** - נעתר והסכים למסור את השיעור, כל יום - הדף היומי בהלכה. לא הרבה זמן עבר עד ששיעור מטעם "דרשו" הוקם ב'חסדי שמים' בישיבתנו (בתחילת זמן קיץ שאחרי הסיום).

יום יום, "תמידין כסדרן" בעת קבוע (לפני סדר ב') נמסר השיעור הברור מפי המגיד שיעור המיוחד הרב אהרון וייס שליט"א ומוקלט מידי יום בקו שלי: שיעורי הדף היומי בהלכה שע"י ארגון דרשו במערכת קול הלשון - **שלוחה 7**.

גם בבין הזמנים - היינו מתקבצים בבית כנסת וכדו', וכן הוקמה שם נקודת מבחן (ישיבת חכמת התורה - מודיעין עילית).

גם אחרי שעליתי לישיבה גדולה - לפני יותר מ-3 שנים - השיעור ממשיך בס"ד - **עד עצם היום הזה!**

מידי מספר שבועות/חודשים כשאני נפגש עם אותו אברך ואני מספר לו שברוך ה' השיעור עדיין פעיל - הוא מתמלא שמחה ואומר: "תראה - מעשה קטן לאיזה השלכות ותוצאות הוא יכול לגרום ולהביא".
אשרינו!

עד כאן חלק א'

חלק ב'

יום אחד ראיתי פרסומים על מעמדי הסיומים - על סיום הדף היומי - ש"ס בבלי, ש'דרשו' הולכים לקיים. נזכרתי **בסיום של דף היומי בהלכה** וכל הזיכוי הרבים העצום שנגרם וממשיך להיגרם מכך... התפרסם שניתן לקבל כרטיסי כניסה לסיומים דרך תרומה לארגון "אחינו" - - אך דא עקא - סכום התרומה לא היה נמוך... מה עושים? אני מאוד רוצה ללכת להשתתף ולהתחזק, לקבל חשק ללימוד התורה, אבל המחיר...

אך כידוע לכל איש עם ניסיון חיים ש:**"אין דבר העומד בפני ההרצון"** ואני רציתי באמת ובעוצמה, וממילא כמובן התפללתי על כך, כי זכרתי את החיזוק העצום שנגרם לי מהסיום הקודם לעבודת ה' באופן כללי, חוץ מהשיעור שהוקם בזכות זאת, ובמיוחד דברי גדולי ישראל שהושמעו שם.

פתאום בס"ד עלה לי רעיון: הרי יום ההולדת שלי של גיל 20 שנה מתקרב ובא - כמה ימים לפני הסיום הגדול ב'יד- אליהו' - וזה ממש מתאים כמתנה רוחנית מרוממת שתגרום להתעלות רוחנית בהמשך עבודת ה'.

ואז פניתי להורים שלי, וסיפרתי להם שזו המתנה שאשמח לקבל ליום ההולדת: לקנות כרטיס ולהשתתף בסיום ב'יד אליהו'. אך היתה רק אפשרות לקנות - 2 כרטיסים! וזה עלה בערך 500 ש"ח...!!!
מה עושים?

הרצון שלי היה בעוצמות, שלא ראיתי את עצמי מוותר על כך. פשוט סיכמתי עם ההורים שלי והוספתי יותר מחצי מסכום (כ- 2 שלישי)

- מהכסף הפרטי שלי! זה היה שווה לי! ומה עוד, שיותר מ-50% מן הרצון להשתתף בסיום, היה שיקול רוחני.

אבל יש עוד כרטיס... למי? - **'כבוד הורים' - לאבא שלי** שיחי' שגידל אותי 20 שנה - מגיע לו... מעניין שהייתי צריך לשכנע אותו, ולהסביר שזה בתור חלק ממתנת יום-ההולדת שלי, ושזה מאוד ישמח אותי כשהוא ישתתף בסיום! ועוד אמרתי לו: **"אחרי שתשתתף בסיום אתה תודה לי שביקשתי ממך להגיע"** - הרי בידי הווה עובדה... בסייעתא דשמיא הוא הסכים!!

יום י"א טבת תש"פ (7 יום אחרי יום הולדת של)

היום הגדול הגיע! - צעדתי איתו ביחד, אני בתוך ליבי כבר "תכננתי" - אך לא סיפרתי לאבא שלי. בסיום אנחנו יושבים, המקומות שקנינו ושילמנו עליהם טבין ותקילין היו מקומות טובים "בדיוק מול".

ישבנו והתחזקנו מהדרשות, השירים והצלילים השונים כל נפש ומשפיעים על נימי הנשמה הדקים, וכידוע, השירים בסיומי 'דרשו' נוטלים חלק גדול מהמעמד - עוזרים להחדרת המסרים שבדרשות, ומעצימים את אהבת התורה!!

הדרשות הכ"כ מחזקות והשירה האדירה שפרצה ברגע הסיום, ריגשו את כולם כידוע. אני אישית חשתי בכ- 10 'צמרמורות' של התרגשות בגופי במהלך הסיום...

אחרי הסיום אני שואל את אבא שלי, שהוא ברוך ה' - "אברך כולל יום שלם": "מה אתה אומר, היה מחזק?"

והוא ענה לי: "בוודאי!" וסיפר לי שמאוד התחזק מכך, ונשק אותי בלחי.

ואז אני מנחית את השאלה שתכננתי: "אבא, למה שלא תצטרף לדף היומי? לכל הפחות במסכת הראשונה?"

אבא ענה לי: "יש הרי כאלו מסכתות קשות... איך אוכל ללמוד תוך יום?" ועוד...

בסופו של דבר סיכמנו להתחיל רק שבוע אחד, ואם יצליח... אז רק את מסכת ברכות ובקשתי ממנו: "הרי כל כך שימחתי אותך - בזה ששכנעתי אותך להגיע לסיום, וזה גרם לך לחיזוק גדול, אז בבקשה גם תשמח אותי!" - אמרתי לו כך, כי מנסיוני ידעתי - שאחרי שיתחיל שבוע ויותר, הסיפוק יגיע מאיליו!!

אחרי מסכת ברכות - אמרתי לאבא שלי שיחי': "מה עכשיו, להפסיק???"

אבא אמר לי: "הרי כבר למדתי מסכת שבת כמה פעמים אז למה לא?" (כידוע יש בזה כח של ציבור, כשציבור גדול לומדים אותו הדף).

וכעת בסייעתא דשמיא:

עומדים בעומק מסכת שבת, עדיין אבא שלי לומד יום יום בס"ד את הדף היומי, ואני מאושר ביותר!!

ואז המשיך הרב ואמר לו: לך יש שתי עיניים בריאות אז בחשבון פשוט יש לך \$300,000 נקי! ובוא נמשיך שתי אוזניים בריאות, שיניים, מוח, כבד, לב, כליות, ידיים, רגליים... עתיר נכסים... הכל מתפקד כהלכה בבריאות... תתבונן איזה עשיר גדול אתה!!! כריש נדל"ן!

הכרת הטוב - חובה שהיא זכות!

הרב בנימין בירנצוויץ

"נקם נקמת בני ישראל מאת המדיינים" (במדבר ל"א, ב')

משה רבנו ראה חשיבות גדולה במצוה זו של נקמת ה' במדין, שהרי אמרו חז"ל (ספרי ובילקוט שמעוני) שמשה רבנו לא ימות עד שינקם במדין, והיה יכול לשבת עשרים או שלושים שנה ולא לנקום בהם, אלא אמר משה אין רשות בידינו לעכב המצוה, ויצא לנקום נקמת ה' במדין.

דברים אלו מביאים אותנו לתמיהה עצומה בפרשה מופלאה זו! אם הייתה כה חשובה מצוה זו של נקמת ה' במדיינים, עד שהסכים משה רבנו לקרב את מותו בעבור זה, למה לא קם הוא לקיים המצווה כפי שנצטווה "נקם נקמת בני ישראל", ושלח את פנחס ואלעזר?

וכבר עמדו על חז"ל במדרש רבה: "וישלח אותם משה" הקב"ה אמר למשה נקום בעצמך, והוא שולח אחרים? אלא על ידי שנתגדל במדין, אמר אינו בדין שאני מיצר למי שעשה לי טובה, הוא שאמרו 'בור ששתית ממנו מים אל תזרוק בו אבן'.

ומכך מלמדנו הגאון רבי לייב חסמן זצ"ל בספרו אור יהל, עד כמה גדולה מידת 'הכרת הטוב', שהנה המדיינים החטיאו את ישראל והרגו מהם עשרים וארבע אלף, והייתה 'הטובה' שעשו למשה צריכה להתגמד עד כלום לעומת רוע מעשיהם לכלל ישראל, אבל ההרגש העדין והמרומם הזה של 'בור ששתית ממנו מים אל תזרוק בו אבן', מתגבר אצל משה מעל כל סיבה חזקה ככל שתהיה. כי הכרת הטוב היא יסוד האדם בינו לבין קונו ובינו לבין חברו, היא בסיס האמונה להכיר שהכל ממנו יתברך, והיא בסיס הטוב החמלה והשלום בין איש לרעהו.

הגמרא שדמו של זכריה היה תוסס ועולה באמצע העזרה, ולא נרגע גם כששחט המלך את הסנהדרין, ושחט תינוקות של בית רבן על דמו של זכריה, ולא נח ולא שקט הדם, ואלפים ורבבות נשחטו על דמו ולא נדם. פשע איום ונורא נעשה בישראל, ולא כופר להם ודמו של זכריה המשיך לתסוס באמצע העזרה!

ונהנה אחרי המעשה של רגמוהו כל העם אבן בעזרה, בשבת ויום הכיפורים! ממשיך הכתוב בדברי הימים (ב' כד, כ) "ולא זכר יואש המלך החסד אשר עשה יהוידע אביו עמו, ויהרוג את בנו", אבא של זכריה, יהוידע החביא את יואש בעליית בית קדשי הקודשים במשך שבע שנים כדי שרודפיו לא יהרגוהו, הוא לא זכר לבנו חסדו זה והרגו. נורא למתבוננן, כאלו עבירות, כאלו פשעים, כזו אכזריות... והנביא בכלל מזכיר שהיה לו ליכור טובה שעשה לו אביו, זה אפשר לומר לאדם מן השורה אבל לאכזר כיענים לכאלו פשעים..... ובכל זאת מוזכרת הסיבה הזו, שיואש המלך לא הכיר טובה, בכל רשעותו ואכזריותו, היה לו להכיר טובה, הכרת הטובה הייתה צריכה לעמוד לזכריה... ולא! וזה עומד לו וזה מוזכר לו לדורות עולם!

מבהיל כל רעיון עד כמה חמורה מידה זו של כפיות טובה, ועוד מנכרי...

אם זה כ"כ חשוב ויסודי למה אנחנו לא חיים 'הכרת הטוב'?? כי לא מתבוננים! קצת נתבונן, וזה יפרוץ לנו בצעקה אדירה 'מודים אנחנו לפניך על חיינו המסורים בידך'!

מעשה מבהיל מספרת הגמרא בגיטין (נז, ב) על מה שעשו לזכריה הנביא, שהוכיח את ישראל על שעשו את המלך יואש לאלוה והשתחו לו - "ורוח אלוקים לבשה את זכריה בן יהוידע הכהן ויעמוד מעל לעם ויאמר להם כה אמר ה' למה אתם עוברים את מצוות ה'.. ובהמשך, רגמוהו כל העם באבן במצוות המלך בתוך העזרה. ואומרים חז"ל (ירושלמי תענית כה, א) שבע עבירות עברו ישראל באותו יום, הרגו כהן ונביא ודיין ושפכו דם נקי וטמאו את העזרה בשבת ויום הכיפורים" שבע עבירות חמורות שבחמורות! ומספרת

לריבוננו של עולם, ואילו דוד המלך אומר ואני ברוב חסדך אבוא ביתך, מה שאני זוכה לבוא לבית ה' לבית הכנסת זה ברוב חסד ה'. המשיך הרב סורוצקין ואמר הנה אני בא עכשיו מבית החולים מאות אנשים שוכבים שם בכל המחלקות כמה כל אחד מהם היה נותן שיוכל לקום מהמיטה להשתחרר מהאזיקים שכובלים אותו ומהמוניטור שהוא מחובר וכו' יקום, יתלבש וילך לבית הכנסת אפילו כדי להתפלל רק מנחה אחת, כמה בן אדם היה מוכן לשלם עבור זה! "ואני ברוב חסדך" זה ההרגש שצריך להיות לבן אדם.

אני חייב לספר לכם עוד סיפור מעשה שהיה שמדגיש לנו עד כמה רחוקים אנחנו מהכרת הטוב להקב"ה על כל הטוב שגמלנו: פעם הגיע הרב אלימלך פירר עם נדיב אחד גדול לכותל המערבי לתפילה, וככה הם עומדים ומדברים, ולפניהם עומד יהודי קרוב לאבני הכותל ובוכה ובוכה ממש מאגר של דמעות התאסף מתחת רגליו, כמו בן שגברו רחמיהם עליו, ודברו ביניהם מה אפשר לעזור ליהודי מסכן ואומלל שכוה, שמסתמא יש לו קרוב משפחה חולה מסוכן, או שהוא צריך לחתן ילדיו והוא בפני שוקת שבורה כיצד לחתנם, ואז החליטו ביניהם: שאם הוא חולה או אחד מבני משפחתו, הרב פירר יקח על עצמו את הטיפול בו לכל הדרך, ואם הבעיה היא שהוא שבור ורצון מאי יכולתו לחתן ילדיו, אז הגביר יקח אותו ויעזור לו, כך עשו הסכם ביניהם וחיו עד שהיהודי סיים את בכיו הרב, ואז נגשו אליו ושאלוהו במה יוכלו לעזור לו? ואז..... תשמעו טוב מה הוא ענה להם! אתמול זכיתי בחסדי ה' יתברך לחתן את ילדי האחרון, ובאתי להודות לה' מכל לבי על החסדים הגדולים שהוא עשה לי בכל חיתון ילדי ושזכיתי להכניס בני האחרון מתחת לחופה!

לא יאומן!!! לא עלתה בלבם המחשבה הזו כלל וכלל, לבכות מתוך הודאה על חסדי ה'?

כן! זה המצב! אנחנו רחוקים מההרגשות האלו כי לא מתבוננים מספיק, אבל כשמתבוננים אז רצים לבכות אחרי החופה להודות לה', ואנחנו יודעים כמה קשה עולם השידוכים ההתאמה הממון הנצרך לכך ה' ירחם, ומתפללים וזועקים להקב"ה לסייעתא דשמיא והצלחה, וכשזה מגיע שוכחים שזעקנו שזה לא היה קל ולא היה טבעי.

לשליחת תגובות לכותב הטור הרה"ג רבי בנימין בירנצווייג,
כתבו ל: bdirshu@neto.net.il

פעם ישבתי בקופת חולים לצילום של רנטגן פשוט, והמתנתי בחדר ההמתנה, ואז פתאום נכנס אחד מידידי שלא פגשתי זמן מה והוא מוביל כסא גלגלים שיושב בתוכו ילד חמומים, אחר ברכתי לשלום, כמובן שהוא ראה את פליאתי ואמר לי אוי אני כבר חצי שנה מסתובב כל היום בבתי חולים ואצל הרופאים, ואז אמר לי שזה בנו הקטן ילד בכיתה ב' שממש נראה מתוק וחינני ככל הילדים, ולפני חצי שנה התלונן על כאבים ברגליו, ולאחר בדיקה גילו לו איזה מחלה נדירה ה' ירחם שיכולה לגרום לאבדן ההליכה, והם מתרוצצים אצל כל הרופאים למצוא מזור למחלה, אני הזדעזעתי - ילד מתוק וחמוד, בשיא פריחתו וימי ילדותו כל הזמן רק לקפוץ ולרוץ ולרוץ, והנה הכל נעצר, כל חבריו ממשיכים לקפוץ ולשחק והוא בכסא גלגלים ה' ירחם.

חזרתי לביתי ואמרתי לאשתי: כמה צריכים להודות לה' שהילדים בריאים ושלמים הולכים נושמים שהכל בסדר, כמה אסור להתלונן שלפעמים קשה כאן ופה, כמה אנחנו לא יודעים עד כמה צריכים להודות לה', רק כשרואים רח"ל שיש צדדים כואבים אז מבינים כמה כשהכל בסדר זה ממש לא מובן מאיליו ופשוט, אוי, ההודאה פורצת מכל לב!!!!

היה פעם מעשה באחד שהגיע לרב, והתלונן לו על מצבו הגשמי, וכמה קשה לו ואין לו פרוטה לפורטה, אמר לו הרב: לפניך היה כאן יהודי שבור לב שחלה באחד מעיניו בחולי קשה ואמר לו שבלי ניתוח דחוף בחו"ל הוא עלול לאבד את הראיה בעיניו, כמובן שהוא התארגן לנסיעה, וכיון שהעלות הייתה גדולה עד מאוד \$150,000 הוא בא לתנות בפני על מצבו וכו', כמובן שהרגעתי אותו שיסע ויבטח בה' יתברך שיביא לו את הממון הדרוש לכך וכו'. ואז המשיך הרב ואמר לו: לך יש שתי עיניים בריאות אז בחשבון פשוט יש לך \$300,000 נקי! ובוא נמשיך שתי אוזניים בריאות, שיניים, מוח, כבד, לב, כליות, ידיים, רגליים... עתיר נכסים... הכל מתפקד כהלכה בבריאות..... תתבונן איזה עשיר גדול אתה!!! כריש גדול! אתם מבינים מה זה נקרא לא להתבונן. מבהיל!

הגר"ז סורוצקין דרש פעם בפני בעלי בתים בלונדון ואמר לבעלי בתים: אני אגיד לכם מה אתם חושבים כשאתם באים לבית הכנסת ומה דוד המלך ע"ה חשב, כשאתם באים לבית הכנסת אתם חושבים שכעת בבואכם לבית הכנסת אתם עושים את הטובה הכי גדולה

077-2222-666 או *4992

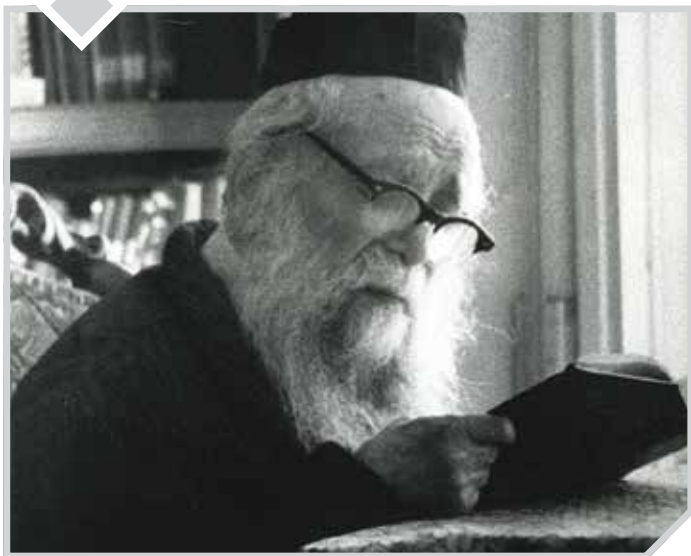
קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

השעה היתה 2:00 בלילה, והבחור שהתגורר עם הגאון רבי מאיר חדש זצ"ל, ישן שנת ישרים. לפתע התעורר, בשומעו קול צעדים מכיוון חדר השינה של המשגיח. 'להיכן נושא המשגיח את רגליו, מה מבקש הוא לעשות באישון ליל?' - הרהר, והחל עוקב אחר המשגיח...

וכיצד כמה דקות של ריקוד חוללו מהפכה לדורות?

הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

"לא יחל דברו" (במדבר ל', ג')

כחסרת משמעות, 'לא יחל דברו' - זו אזהרה לכל נתייחס בשוויון נפש למילה היוצאת מפינו, כאילו מדובר ברוח בלבד. ההיפך: למילה יש כח, טמונה בה עוצמה. כל מילה שיוצאת מפינו עשויה לחולל מהפכות, להפוך עולמות, לשנות מוסדות תבל!

כולנו רוצים שתפילותינו יתקבלו, שה' יתברך ימלא כל משאלות ליבנו לטובה ולברכה. לכולנו יש בקשות סמויות, שאיפות כמוסות, שאנחנו מבקשים ומייחלים להן שנים ארוכות. יש יהודים שמבקשים לנצח את היצר הרע, יש שרוצים להצליח בתורה, אחרים שואפים להתחזק במידות טובות. כמובן, כולנו מתפללים לנחת מהילדים, חיי שמחה ואושר, בריאות איתנה ופרנסה ברווח.

אם אנו מבקשים לוודא שתפילותינו יתקבלו - הנה הדרך, זה הכלי. לנצל את הפה למטרות טובות, למנף אותו לדברים חיוביים, לחולל בעזרתו תחושה טובה ליהודי אחר, לשמח את הזולת. מילה טובה לבן משפחה, יחס חם לשכן, מחמאה כנה לנהג האוטובוס או למוכר במכולת, פתק של הערכה כנה למלמד ולמורה - אלו כלים רבי עוצמה, שכשנשתמש בהם נגלה מה הם מחוללים בנפשות מקבליהם, ועל הדרך נרוויח שמשאלותינו ימולאו לטובה ולברכה.

הבה ננצל את מתנת הפה, כי הרי כולם זקוקים למילה טובה, כל יהודי זקוק לביטוי של הערכה, לתודה כנה. ככל שנעניק מילים טובות, ככל שנרעיף דברי חיזוק, ככל שנרבה באמירת מחמאות - כך

פעמים כה רבות במשך היום אנו נושאים עיניים השמימה, עוצמים אותן בהתרגשות, ומתפללים, מבקשים, מתחננים. בתפילות הקבועות, בתפילות המזדמנות, ואפילו בסתם רגעי אתגר והתמודדות. אל תוך התפילות שלנו אנו מכנסים את כל בקשותינו ושאיפותינו, רצונותינו ומאוויי ליבנו, ומצפים שתפילתנו תיענה במידה טובה של ישועה ורחמים.

האם יש משהו שיכול להבטיח שבקשותינו ייענו? האם יש פעולה אותה נוכל לעשות, שתקרב את מימוש תפילותינו? האם יש תבלין משובח, שאם נוסיף אותו לתפילה - היא תיענה ומהר?!

התשובה היא שכן, וזה תלוי רק בנו. כי התפילה שלנו נעשית בכח הפה, שהוא כלי רב שימושי. דרך הפה אנו אוכלים, אנו גם נושמים בעזרתו, ובאמצעותו אנו מדברים - דיבורי תורה, דיבורי תפילה, דיבורי חול, דיבורים טובים, וגם, כמה חבל, דיבורים פחות טובים... אכן כן, הפה הוא כלי רב משימתי ובעל מגוון תפקידים, ביניהם להוביל את תפילתנו אל כסא הכבוד...

וכאן בדיוק טמון הסוד, נוסחת הקסם: הכל תלוי בפה, ובשימושים האחרים שעושים בו. ככל שנשתמש בפה למטרה טובה כמו קירוב לבבות, ככל שנרומם אותו לכלי שמרבה אחווה, ככל שנהפוך את הפה לצינור של ביטויי הערכה לזולת - כך גם שאר הדיבורים הבוקעים ממנו, דיבורי התפילה שלנו, יגיעו קרוב יותר לבורא עולם, וייענו בשפע ברכה וישועה. זה תלוי בנו!

גילוי זה מתגלה בגמרא במסכת יבמות, וחושף את סוד פתיחת שערי שמים, והוא: 'האוהב את שכניו והמקרב את קרוביו, עליו הכתוב אומר אז תקרא וה' יענה!' - כלומר, הדרך לזכות בכך שכל תפילותינו יתקבלו, המסילה העולה אל קבלת התפילה, היא קירוב לבבות, הענקת טפיחה על השכם, מילה טובה, חיזוק וגיבוי, מחמאה מעודדת. ואין כמו הפה, הכלי המופלא באמצעותו מביעים מילים ורגשות, לשמש ככלי שבעזרתו ניתן לפעול את קירוב הלבבות, הגורם לקבלת התפילה!

פרשת השבוע מגלה את עוצמת הכח שיש לפה. עד כמה מילה יכולה לחולל שינויים, ליצור איסורים, להפוך עולמות. מכך מסיק רבי חיים ויטאל ז"ע, כי אל לו לאדם לראות מילה היוצאת מפי

מהפכה בהרקדה...

היה זה ביום בהיר, בעיצומה של שנת תשע"א. בבית מורי ורבי כ"ק האדמו"ר מנדבורנה זצ"ל, התכנסו ובאו ראשי ה'חבורות' והמתחנכים בקהילה לכינוס מיוחד במעונו של הרבי, ואז סיפר להם הרבי סיפור מטלטל, שהותיר חותם בליבם לשנים ארוכות. וזה דבר המעשה: באותו יום, שעה קלה קודם לכן, נכנס אל הרבי יהודי נכבד, שהכרת פניו ענתה בו כי הוא תלמיד חכם וירא שמים. הוא בא וגלינות בידיו - גלינות של ספר שהוא מתכנן להוציא לאור, פרי חידושי ביכוריו, והוא מבקש הסכמה לספר. הרבי לא הכירו עד אז, ונכנס עמו בשיחה, כדי לתהות על קנקנו.

השיחה הולכת ומתארכת, ובמהלכה נחשף הרבי לסיפור חייו המפתיע של היהודי שלפניו. האיש מתאר כי הוא נמנה על קהילה חסידית מזכרת, יושב באוהלה של תורה, ילדיו מתחנכים במוסדות העילית של הקהילה, וביתו מתנהל בשלווה וברוגע, על אדני התורה, היראה והחסידות. ואז, הוסיף האיש ואמר: 'אבל האמת, שלא תמיד הייתי כזה...' - ופתח וסיפר:

כשהיה ילד, לא זכה להתחנך על ברכי התורה. הוא נולד למשפחה שאינה שומרת תורה ומצוות, התגורר ברמת גן - סמוך לבני ברק, וידיעותיו התורניות שאפו לאפס. שנה אחת, ביקשה אמו לקחתו לראות את ההקפות בליל שמחת תורה, ובהיות ורצתה לעשות את הדרך רגלית, בחרה להגיע לבית המדרש של חסידי ויז'ניץ הקרוב לגבול רמת גן, ולצפות בריקודי ההקפות המתחוללים בו בליל החג. בהגיעם לבית המדרש, פנתה האם לעזרת הנשים, כשהבן, שהיה ילד, נכנס אל ההיכל הגדול, המואר באור יקרות והעמוס באלפי חסידים עטויי שיראין, הרוקדים ומכרכרים לכבוד התורה. אף שהיה חם מאוד והכל ניגבו כל העת אגלי זיעה שבצבצו במצחם, ניכר היה כי הפנים מאירות, הרגליים נישאות אל על בקלילות, הריקוד סוחף את כולם...

גם הילד עמד שם, נבון קמעא. הוא לבד, נראה שונה מכולם, לבוש בגדים צבעוניים ולא שחור לבן ככל הילדים שסביבו, אין לו פאות מסולסלות כשאר ילדי המקום, אין ספק - הוא חש כנטע זר, כאינו קשור בכלל. הוא מביט על הריקודים הסוחפים הנמשכים בקצב, השירה האדירה ששר כל הקהל יחדיו מתוך שמחה והתרגשות עילאית, והוא חש רצון להיות חלק מזה - אבל הוא כה שונה, כל הסיפור הזה זר ומוזר לו!

ואז השתתקו כולם, להפסקה בין ההקפות. נאמרו הפסוקים הנהוגים, ואז החלה 'הקפה' חדשה, ההקפה השישית. זו הקפה מיוחדת, במהלכה נוהגים בחצר הקודש ויז'ניץ שכל הילדים יושבים על כתפי אביהם, ומרקדים במרכז המעגלים. כל הילדים אצו רצו מכל מקום שהיו בו, עזבו את המשחקים, השליכו את שקיות הממתקים, והתייצבו על כתפי אבותיהם - לקראת הריקוד הגדול, בו הם במרכז...

זה עתה נודע לי סיפור החיים המפעים הזה. הילד לא ידע אז - ואינו יודע גם היום - מיהו האיש האלמוני, המלאך שהציל את חייו הרוחניים, האיש שבמילה טובה, טפיחה על השכם, חיוך מלבב הביא אותו לעולמה של תורה

רק הוא, הילד הבודד - נותר לבד. בחולצה הצבעונית, ללא כיפה לראשו, בשערי בית הכנסת, נבון ומבויש. כולם רוקדים, כל ילד בזרועות אביו, והוא לבד, שונה, זר, ומוזר...

לפתע, חש יד רכה על כתפו, ומישהו קרא לו מאחור: 'צדיק, איך קוראים לך? רוצה לבוא לרקוד? נראה לי שאתה מחפש מישהו שירקיד אותך, אתה כזה מותק - בוודאי אתה רוצה לרקוד קצת לכבוד התורה. הנה, בוא' - - -

אמר האיש, השיג כיפה מאי שם והניחה על ראשו, קיבל את הסכמת הילד שהחל מחייך באושר, הניפו אל כתפיו, וחיש קל התייצב הילדון המאושר במרכז המעגל, על כתפי אדם זר לחלוטין, שרקד עמו בחדווה עילאית...

דקות ארוכות רקדו השניים, הילד שמח ומאושר. כל העת הרים האיש הזר את עיניו למעלה, מחמיא לילד על שמחת התורה הפועמת בו, על יכולתו להתחבר אליה מתוך קשר אישי, על העובדה שהוא כה מתאמץ לכבוד התורה...

בסיום ההקפה הם נפרדו, האיש הזר והילד, בלחיצת יד חמה. ומאז - אין לדעת אם נפגשו עוד אי פעם, אבל יש לדעת מה עלה בגורלו של הילד בעקבות אותו ריקוד...

ובכן, סיפר האיש לרבי, שמאז אותו יום שמחת תורה, משהו נע בלבו. הוא לא הצליח לחזור לעצמו, לבו שאף וחפץ להכיר את אותה תורה עליה דיבר האיש, לשמה רקדו כולם, לכבודה פיזו באהבה. לא עברו ימים מרובים, עד שפילס לו את הדרך למדרשה תורנית, ממנה לישיבה, ועד שהפך לתלמיד חכם וירא שמים, שדולה מרגליות מים התורה, ואף הוציא לאור ספר משלו...

הרבי סיים את הסיפור, והמשיך: 'זה עתה נודע לי סיפור החיים המפעים הזה. הילד לא ידע אז - ואינו יודע גם היום - מיהו האיש האלמוני, המלאך שהציל את חייו הרוחניים, האיש שבמילה טובה, טפיחה על השכם, חיוך מלבב הביא אותו לעולמה של תורה ומצוות. אך זאת ברור לכולנו, שכל הזכויות של אותו אברך, שלו,

של משפחתו, של ילדיו וצאצאיו לאורך כל הדורות - הכל מכוחו של אותו קירוב לב, המילה הטובה שניתנה לו, ואלו זכויות נצחיות! ראו נא מה תוצאתה של פעולה כה קטנה. כמה דקות בודדות, מילים טובות, ששינו את גורלם של דורות שלמים! הרי אותו יהודי שרקד עם הילד - לא העלה בדעתו שזו תהיה התוצאה, שהודות לריקודו הילד יכיר את אביו שבשמים ויבנה בית למופת. אבל הוא זכה, ומי יודע כמה זכויות כאלה מתגלגלות לנו בין האצבעות כל העת... - סיים הרבי את דבריו המרגשים.

סיפור נפלא זה, שהופיע בגיליון 'המבשר' התורני בערש"ק פרשת תרומה תשע"ב, הוא בשורה של ממש: לפעמים בפעולה קטנה, במילה אחת, בחיוך בודד - שנראים בלתי משמעותיים, אולם הם הופכים למנוף רב עוצמה, משנים גורלות לדורות. הבה נעניק מילים טובות בכל ליבנו, הבה נפעל בפינו לקרב לבבות, לאחד, לשמח ולהעניק לכל יהודי חיוך מאושר, ונזכה בזכויות נצחיות!

מילים ששינו חיים!

שעה שקיטה ורגועה, צהרי היום, בבאר שבע הסואנת. הרה"ח ר' יעקב טויסיג זצ"ל, שהתגורר באותה עת בעיר, ביקש להיכנס לבית הכנסת ולהתפלל תפילת מנחה, וביום הזה - ביקש לעבור לפני התיבה, שכן זהו יום היארצייט לאביו. הוא מגיע לבית הכנסת בשעה היעודה לתפילת מנחה, ומגלה כי התקבצו בו יחד עמו בסך הכל 9 אנשים. דקות ארוכות חולפות, העשירי ממאן לבוא, והשעה מתחילה להיות מאוחרת...

בלית ברירה יצא אל הרחוב, בחפשו אחר עשירי למניין. לא הרבה אנשים עברו ברחוב באותה שעה, והמעט שכן - נראו כעסוקים מדי, או צעדו בלוויית בני משפחותיהם. לפתע חלף על פניו בחור בעל שיער מגודל, ור' יעקב פנה אליו בחיוך והציע לו להצטרף ולהשלים מניין לתפילה.

'מניין?!' - נעץ בו הנער מבט מבולבל, 'מה זה?!' 'אוהו', השיב ר' יעקב, 'הנה, כבר זכית היום. אלמדך מהו מניין. מניין, זה כשעשרה יהודים מתקבצים יחדיו לתפילה. יש חלקים מיוחדים בתפילה שאינם נאמרים אלא בנוכחות עשרה יהודים, ויש מצוה להתפלל במניין, כלומר - בנוכחות עשרה יהודים. יש לי תשעה בפנים, בבית הכנסת. אני מחפש את העשירי. הרי אתה יהודי בעל לב חם, אתה נראה לי מתאים!'

'ולי נראה', צחק הנער, 'שאיך אמרת - מניין, זה מתחרז עם אינני מעוניין. ובכן. אינני מעוניין!'

'יפה אמרת!' - החמיא ר' יעקב. 'אכן כן, אלא שהמילה מניין מתחרזת להפליא גם עם צמד המילים אני מעוניין! - בוא ותצטרף, זה גם יום היארצייט של אבי, אני זקוק למניין כדי לומר קדיש לעילוי נשמתו.' - ניסה לפרוט על מיתרי הרגש...

הנער משך בכתפיו, וגילה כי הוא כלל לא יודע להתפלל. 'זו הבעיה?' - שאל ר' יעקב, 'וכי נראה לך שאני נולדתי כידוע להתפלל? - הרי אותי לימדו, אלמד אפוא גם אותך. תעמוד על ידי, אראה לך מה אומרים ומתי, מה בלחש ומה בקול, ותזכה להתפלל! הלא לבטח

ידעת כי אבא שבשמים מצפה לתפילות של בני ישראל, ובכללם - לתפילה שלך, הוא מייחל מתי יזכה לשומעה! 'לא נראה שהוא יזכה לכך היום...' - התעקש הנער, 'כבוד הרב, אני לא דתי. גם אם תלמד אותי להתפלל - אני לא ראוי להתפלל. לא מתאים לי...'

'מה?!' - נחרד ר' יעקב, 'וכי מה חשבת, שאין לך נשמה יהודית גבוהה ועילאית? אם אתה יהודי יש לך לב חם, ואבא שבשמים מחכה לך, מצפה לתפילתך. לא משנה מה מצבך כעת, אבא שבשמים ממתין לתפילתך, מייחל לך בכל לב. אנא, אל תאכזב אותו ואותי, בוא נתפלל יחדיו...'

לנוכח המילים החמות, נמס לבו של הבחור, והוא הצטרף לתפילה - לראשונה בחייו. הוא אמר את המילים במבוכת מה, ועמד על מקומו לאורך כל חזרת הש"ץ. לאחר מכן נפרד מר' יעקב לשלום, ואיש מהם לא ידע כי הם עתידים לשוב ולהיפגש...

חלפו שנים רבות. ר' יעקב הספיק לעבור דירה לירושלים, זקנו הלבין קמעא, ובאחד הימים הגיע לחנות בשכונת גאולה בירושלים. לצידו, בחנות, עמד אברך עבדקן, אצילות ויראת שמים חופפות אותו. האיש, שלצידו עמדו כמה ילדים חייכנים שזוך יהודי נסוך על פניהם, החל לבחון את ר' יעקב בשבע עיניים, עוקב אחר הילוכו, תנועותיו, דיבורו...

לפתע, ניגש האברך אל ר' יעקב, ושאל אותו: 'אתה מכיר אותי?' כשר' יעקב השיבו בשלילה, שב הלה ושאל: 'האם גרת פעם בבאר שבע?'

'אכן כן', השיב ר' יעקב. 'ו...?' לנוכח תשובתו, פרצו מעיני האברך דמעות נרגשות: 'האם יתכן שפעם היית צריך מניין, ומשלא מצאת - פנית אליו והכנסת אותי לבית הכנסת, והדרכת אותי בתפילה לראשונה בחיי?' ר' יעקב מצמץ בעיניו, התאמץ להיזכר, ומבלי משים נפלטו מפיו המילים: 'אבל זה לא היית אתה, זה היה בחור אחר, מגודל שיער, נראה אחרת לחלוטין...'

'כן כן', - פרץ האברך בבכי, 'זה הייתי אני! שנים אני מחפש אחרך, מבקש להודות לך על שפקחת את עיניי, על שבזכותך גיליתי את בורא עולם. לא אשכח את מילותיך על כך שבורא עולם מצפה לתפילתי, ושלכל יהודי יש נשמה גבוהה, גם לי! באותו יום נייעור בי הניצוץ, ומאז - התקדמתי צעד בצעד, עד שהפכתי ליהודי שומר תורה ומצוות. 14 שנה חלפו מאז, וכיום אני שוקד על התורה, וזכיתי שביתי יהיה בית של תורה ויראת שמים!'

סיפור נפלא זה, סיפר אחיו של ר' יעקב, 'בדלחט"א המשפיע הגה"ח רבי אהרן טויסיג שליט"א, וללמדנו בא: לעולם לא נוכל לדעת מה נחולל בכוחה של מילה טובה. לפעמים, ביטוי חם, יחס אוהד, מילה במקום הנכון, טפיחה על השכם, עשויים לחתום חותמת נצחית בנפשו של אדם, עשויים להביאו לחולל מהפכים אישיים אדירים. סביב כולנו מסתובבים אנשים, מצפים ומייחלים למילה טובה, ולעולם לא נדע מה נחולל ולהיכן נוביל את מי שישמע אותה מאיתנו...

להתקשר לתורה

מסביב לשעון

24 שעות

מאת הרבנים הגאונים שליט"א

הר" **שלום יכנס ואברהם פוקס** הי"ו
לקראת שבת מלכתא
סיפורים ופנינים מפרשת השבוע
שלוחה 7

הרב **מרדכי שלמה פריינד** שליט"א
הדף היומי בהלכה • אידיש
שלוחה 1/3/1

הרב **אריה זילברשטיין** שליט"א
הדף היומי בהלכה • עברית
שלוחה 1

הרב **אליהו אורנשטיין** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית
שלוחה 2/1

הר" **אברהם פוקס** הי"ו
הפותח בכל יום - המייל היומי של דרשו
60 שניות מתוקות על סדר הדף היומי
שלוחה 3

הרב **יצחק לובינשטיין** שליט"א
הדף היומי בבלי • אנגלית
שלוחה 2/6

הרב **אפרים סגל** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית-אידיש
שלוחה 2/3-4

הרב **מאיר שפרכר** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית
שלוחה 2/2

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: *4992 או 077-2222-666

ו' עש"ק חיי שרה כ"א חשון תשס"ה, סיפרתי לרבנו: מרן ראי"ל ביקר בארה"ב שם בליקווד, ואמר שיחה, והיו אנשים רבים גם מחוץ למקום אמירת השיעור. ולפתע הסתובב שם 'צבי' בין האנשים. וזה היה חידוש, כי בעל חיים זה מצוי שם באזור אבל לא בין בני אדם. ואחרי השיעור התפזרו והצבי הלך ונדרס למוות על ידי מכונית.

האם בדורנו שייך רמזים או דברים מעין אלו?

היתה תקופה שכל ערב כאשר החזון איש היה הולך לטייל, הלכה אחריו חתולה הלך וחזור מידי ערב כחודש, והחזון איש אמר לא לגרש אותה (עד שאמר לה 'מחול לך' והפסיקה לבוא. זו היתה נשמה שפגעה באביו של החזון"א).

ליקוט שאלות של שואלים שונים

ר"ח חשון תשס"ה. נכנסו לתפילת שחרית בבית המדרש הגדול של כולל פלוני בבני ברק (נקב בשם המקום) והייתה שם על הבימה חתולה, זה דבר משונה, האם צריך איזה תיקון לבהכ"נ?

זה כלום

זה בכל זאת משונה למה דווקא שם?

זי האט ניט גיקליבן אסאך (היא עדיין לא בחרה מקום אחר).

ב' כסלו ע"א. פתאום נפלו מהארון ג' מדפים, אחד ולאחר כשעה עוד שתיים, האם צריך לחשוב על מה זה?

מסתמא המדפים או הארון לא היו מחוברים טוב.

ד' וזאת הברכה י"ב תשרי תשס"ד. הרב... שואל לגיסתו בארה"ב: בליל ראש השנה כבה אחד מנורות יו"ט וכן ביום כיפור כבה אחד מנורות היום טוב?

מסתמא היה סדק בדלת ונשב אוויר.

ואם יבררו שלא זו הסיבה?

אין בזה כלום.

א' האזינו תשרי תשס"ב. ציפור דרור באה כל יום בעלות השחר, ויושבת על אדן החלון עד שקח"ח ולא נכנסת לבית ומביאה לעצמה אוכל שם ודופקת עצמה בחלון ובעל הבית מדליק נר בשבילה.

זה לא מוכרח שזה משהו, מוצא חן בעיניה המקום הזה ובסוף תלך. גם אצלנו היה כזה גם אצל החזון"א היה כמה שבועות כזה והחזון"א ציווה לא לגרשה.

ומדוע דופקת ראשה בחלון ?

היא תלך בסוף.

(מתוך הספר 'כל משאלותיך')

ואמר שעד פורים יבוא. והגיע פורים והוא לא הגיע ואביו בא לשאול הרי לא בא, ענהו רבי אליהו אינני יודע למה באמת לא בא, אבל עד פסח ודאי יבוא, והנה ממש לפני החג הוא הופיע. והבחור סיפר כי היה במעצר ופתאום בא אחד ואמר לו 'מה אתה עושה כאן? תצא ותלך!', ואמר לו שעכשיו ערב חג לאן ילך? וגירשו שילך בכל מחיר, ויצא, ופתאום הזדמן לו איזה רכב שהביאו ובא ממש לפני כניסת החג, כך סיפרו אז בישיבה.

שומר פיו. אמרתי לרבינו מנכד הרב מפוניבז' - רבי אליעזר שליט"א, כי בראש השנה או בסעודת ערב יוה"כ, הרב היה אוכל לבד את הסעודה בלא הרבנית, והטעם? כיון שבימים ההם כאשר היה עוד בעיירת פוניבז' נסע לארה"ב ונאלץ להישאר שם בראש השנה ויוה"כ, והרב שמתא הזמינו וכיון שלא סמך על כשרותו, אמר לו כי נוהג לאכול לבד בראש השנה (או בערב יוה"כ), ומאז אכל לבד.

מספרים גם על 'הנודע ביהודה', כי בצעירותו הגיע לרבנות חדשה, ובחנו אותו האם יודע הל' ברכות והניחו לפניו מיני דברי מאכל כדי לבחון כיצד יברך, וטעה בקדימת דבר אחד. שאלוהו: "הרי זה קודם", וענה שאת זה לא אוכל, ומאז לא אכל את זה לעולם.

סיפר רבינו, כי בספר 'מאיר עיני ישראל' יש סיפור שסיפר רב פופקא כי היה אצל החפץ חיים, והח"ח עמד להתעטף בטליתו, ואמר לו: "בא וראה כיצד אני מתעטף, שאם פעם ישאלוך איך התעטפתי, תדע".

לאחר שנים רבות, הוא הזדמן אצל החזון"א, והחזון"א שאלו: "הרי היית אצל החפץ חיים האם ראית פעם כיצד התעטף?", וסיפר לו את הסיפור עם הח"ח הנ"ל, כי בחזון"א באמת דן בכוננת ה'ביאור הלכה' על צורת העיטוף.

אמרתי: שמעתי פעם מרבי הלל זאקס, שהיה עם רבי אהרון קוטלר בבית הרב מבריסק זצ"ל, ודיברו אודות התופעה שהייתה אצל החפץ חיים שהיה מדבר לפני אנשים, ולפתע הפסיק מהעניין שדיבר ועבר לעניין אחר בלא שום קשר, כגון שדיבר על שבת ועבר לדבר על כשרות, ובאמת נכנס יהודי שצריך חיזוק בכשרות.

אמר הרב מבריסק: "העולם חושב שזו רוח הקודש ואינו כן, אלא החפץ חיים היה כל כך מזכה את הרבים, ולכן משמים זיכוהו שכאשר נכנס יהודי שזקוק לחיזוק בכשרות הוא ידבר על כשרות!".

ואם כן לגבי העיטוף הנ"ל, מן השמים רצו לזכות את הח"ח שיידע בכלל ישראל את צורת העיטוף על ידו.

"וכתב בספר ילקוט ראובני דמדבר לשון הרע יבוא בכלב נובח. וישראל במצרים לא היה בהם דלטורין. וכבר ידוע דמידה טובה מרובה, ואפשר דמשום הכי זכו ולא יחרץ כלב לשונו דלא היה לקליפת כלב אחיזה בהם והיא נכנעת לפנייהם. וזה רמז הסמיכות ויקרא לה נבח, שמדבר לשון הרע יבוא בכלב נובח..."

אנו כל כך רוצים כפרה, מעוניינים ב'תשובה', וכאן הגאון מבטיח כי החוסם פיו "יכופר לו כל עוון וניצל משאול תחתית!" מכרה זהב. לא כך? בווער לו לדבר באיזה עניין, ויש לו מאה היתרים שמוותר וצריך לשוחח, ושבועה מצווה לדבר. אבל כיון שאין לו פסק ברור על העניין, הוא מתאפק וסוגר את פיו. ואז מה קורה? - הוא זוכה לאור הגנוז שאין כל מלאך ובריה יכולים לשער! כל רגע ורגע. לא פעם אחת, אלא כל רגע נוסף שחוסם פיו! וכי זה לא מכרה זהב? מליארד!

הוא חזר על כמה שטיקלאך נוסחים מהגר"א: **"אבל העיקר לזכות בעולם הבא, על ידי שמירת פיו"**. וזה יותר מכל התורה והמעשים, כי הפה קודש קודשים. והדרשה של ר' נתן - כלומר של ר' שלום הסתיימה.

אה, ממש מבהיל. הלוואי ונזכה לשמור פינו קודש קדשים.

(מתוך 'חי ראובן')

"צריך האדם להתיישר. ולא בתעניתים, ולא בסיגופים - רק ברסן פיו ותאוותיו". כך המשיך הלאה. הוא שר: **"רק ברסן פיו ותאוותיו. וזו היא התשובה!"**.

"אתם שומעים?", חזר ר' נתן - "אתם שומעים - זו היא תשובה, רסן פיו - אחד מרסן את הפה שלו, מרסן את תאוותיו! זו תשובה!". וזה יותר מכל התעניות והסיגופים שבעולם. וזה כל פרי העולם הבא!!

אחרי כן המשיך בניגון את המשך דברי האיגרת [ודמעות עמדו בעיניי]: **"וכל רגע ורגע", אוי, זה ממש געוואלדיג, נשמע מה שהולך פה. איי הגאון מולינא, קודש הקדשים, מה שהוא מודיע - "וכל רגע ורגע שאדם חוסם פיו" - מעונין לדבר, אך חוסם את הפה במחסום, מדביק שתי שפתותיו כאבני ריחיים. חוסם. אם כך הוא עושה - "זוכה בשבילו לאור הגנוז שאין כל מלאך ובריה יכולים לשער. וזכה יכופר לו כל עוון וניצל משאול תחתית"**.

המשך מעמוד 5 | הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א

הנה בכל מצב שיהודי נמצא בו, אם יעורר בקרבו לדעת כי הקב"ה הוא אביו אוהבו ומתוך כך יבוא לקרוא - "הוא יקראני אבי אתה" - בזעקת 'טאטע'ניו העלף' (אבי אבי עוזר לי והודיעני), אזי "קלי וצור ישועתי" - יחיש לו הקב"ה ישועה שלימה במהרה (ותתהפך מידת אלוקים - הדין לרחמים וישועות).

הדברים נכנסו בליבו של ר"ל והחל זועק מקירות לבבו "טאטע'ניו העלף!", ומיד שככו כאביו וכל ייסוריו נמוגו כלא היו... וכן נמשך כל זמן נסיעתו ברכבת - במשך 'מעת לעת' שלם. ואף עלייתו על האנייה היתה בדרך פלא, שלא ידע איך יישא בעצמו את כל חבילותיו ומטלטליו מהרכבת לאנייה, והנה צץ לנגדו נער שסייע בעדו להעביר את כל החפצים, ללא בקשת תמורת ממון. אף על האנייה חזר כל עת הנסיעה "טאטע'ניו העלף... טאטע'ניו העלף"... והיה ר"ל מספר כי מעולם לא הייתה לו נסיעה בלב ים קלה כאותה נסיעה, הים היה רגוע מבלי רוחות סערה.

משהגיע לחיפה וירד מהאנייה על היבשה מצא מיד נער ישמעאלי שלקחו בפרדו לביתו בטבריה, וכל אותה עת ישב ר"ל וחזר בעצמו: **"הוא יקראני אבי אתה"** - טאטע'ניו העלף שתהיה הנסיעה כראוי ובנקל... וכל הטובות הללו עבור קריאתו 'טאטע'ניו העלף' שוב ושוב. משהגיעו קרא הערבי לעומת 'מקבלי הפנים': **"הבאתי לכם את ה'טאטע'ניו שלכם"**...

(קטעים מלוקטים מתוך באר הפרשה - מטות תשע"ט)

ענטפערט עד נישט, וייל מ'רופט איהם נישט... בתרגום: "בני אוהבי, קראו אלי ואענה אתכם, אמלא כל רצונכם לטובה!". ומדוע נראה לפעמים שאינו 'עונה'? כי אכן אינו קורא אל ה'! ואין הכוונה שאינו 'מתפלל' כלל... אלא אף אם מתפלל אך אין זה מתוך הכרה והרגשה כי רק על ידי התפילה תגיע אליו הישועה, דוגמת המבקש טובה מחברו באופן שרק בידי חבר זה היכולת לעזור.

פעם נסע הגה"צ רבי יהודה לייב קאסטלניץ זצוק"ל (אביו של הרה"ק הרמ"ח סלאנים זי"ע), מטבריה לחו"ל, את בית רבו הרה"ק ה'דברי שמואל' זי"ע, והיתה הנסיעה קשה ומשברת עצמות. תחילה היה נוסעים ביבשה מטבריה ועד חיפה, משם הייתה הנסיעה בדרך אנייה בלב ים עד לאודסה, ומשם שוב ביבשה ברכבת הקיטור עד לגרודנא, ומשם לבית הרבי.

אחר כל טלטולי הדרכים הגיע ר"ל בשעטומ'צ לחצר הקודש, והסתופף בצילא דמהימנותא תקופת זמן כשהוא נהנה מזיו השכינה... בדרכו חזרה על הרכבת מגרודנא לאודסה והוא זקן וחלוש ומתייסר בייסורי חולי מעיים, הרגיש ר"ל כי גברו ייסוריו למעלה ראש, ואי אפשר לו לסבול, והיה גונח ונאנח מרוב ייסוריו. נתיישב לצדו יהודי נשוא פנים שניסה לשאלו מיהו, מה מעשיו ומדוע היה גונח כ"כ, משראה היהודי כי ייסוריו קשים ומרים, פסק מלשאלו שאלות מיותרות, ורק אמר לו 'ווארט' מצדיקי אמת: הנה כתיב (תהילים פט כז) **"הוא יקראני אבי אתה, קלי וצור ישועתי"**, כי

קבל את גיליון 'לקראת שבת' ישירות למייל שלח מייל: dirshu@dirshu.co.il

מבית המדרש עד לאחר התפילה, והשי"ת יעזור שכל תפילותינו יתקבלו לרחמים ולרצון, וכמו שדברנו, שכשמודים ומשבחים ומהללים להקב"ה על כל החסדים שהוא עושה עמנו מידי יום ביומו, אז הקב"ה בוודאי רוצה שנמשיך להודות לו ולומר לפניו שירות ומירות ותשבחות, ואין ספק שהקב"ה ימשיך להשפיע לנו עוד ועוד חסדים, וכולנו נזכה לבני חיי ומזוני, שפע ברכה והצלחה, ולקבל פני משיח צדקנו במהרה בימינו אמן.
(מתוך נועם שיח- מכון אפריון לשלמה)

לפני איזה שנים, התפללתי פעם מוסף בשבת קודש לפני העמוד בבית המדרש הגדול בשיכון וויז'ניץ, וכשהכניסו את הספר תורה לארון הקודש, בטרם התחלתי לומר קדיש, ראיתי את הרבי ניגש אלי ואומר לי: "אנעים ומירות אני אומר..." ועכ"פ, יודעי דבר מסבירים, שלכן הרבי ניגש לאנעים ומירות, כדי שכל הקהל יישארו עד סוף התפילה - עד לאחר 'אנעים ומירות' ולא יברחו קודם לכן... וממילא, כעת כשנכנסים להתפלל בבית המדרש, בבית אלוקים נהלך ברגש, זה הזמן שכל אחד ואחד יקבל על עצמו שלא לצאת

המשך מעמוד 9 | הגה"צ רבי אריה שכטר זצוק"ל

לכה דודי נצא השדה
אז מה ביכולתנו לעשות? כיצד יכולים אנו לשנות את פני הדור? התשובה אחת היא: עלינו להתמקד בעצמנו! להיות בעצמנו יהודים של "והבדילנו", יהודים של "קבעת עיתים לתורה". להתחזק, להתעורר, להתעלות, ובכך- בסופו של דבר תופץ ההשפעה סביב על העדה כולה.
אכן, זהו סוד קיומו של עם ישראל - רק בזכות התורה, רק בזכות כך שאנו אנשים אחרים, אנשים של "והבדילנו", אנשים של "קבעת עיתים"! כל אחד מאיתנו צריך לחזק את עצמו, ובמקביל יש ליצור את האווירה שתוביל לחיזוקו של הכלל כולו.
בדיוק כפי שאנו שואלים חבר "מה שלומך?"- עלינו לשאול אותו: "יש לך שיעור?"... אם אנשים היו מרגישים שכשאינן להם שיעור יומי בלימוד התורה, מתייחסים אליהם כמו למסכנים, לאומללים, הם כבר היו דואגים לקבוע לעצמם שיעור יומי. וכן לאידך גיסא: אם אדם היה יודע שיתייחסו אליו כאל 'מצליחן' אם קבע לעצמו שיעור בדף היומי, הוא היה עושה הכל בכדי למצוא שיעור מתאים...
(מתוך הספר אריה שאג- בין המצרים)

יהלומנים שלובשים בגדים מפוארים, מוציאים מאנשים כספים במרמה, ובסוף פושטים את הרגל - מאשר תלמידי חכמים שלובשים אצטלא דרבנן בלי כל תוכן פנימי מתחתיו!" הכרזתי, ועזבתי את משרדו.
באותם רגעים, לא ידעתי עד כמה צדקתי... שכן שבועיים מאוחר יותר אותו יהלומן פשט את הרגל, והותיר אחריו שובל של בעלי חובות ומשפחות הרוסות...
ועתה נשאל: האם יש מי שמטיל ספק בכך שישנם אנשים שמראם החיצוני מטעה ויוצר רושם שגוי ביחס לפנימיותם? ברור שלא. ובכל זאת, מי הם אלו שמטילים דופי בתלמידי חכמים? אלו שהם בעצמם רקובים מבפנים! אלו שעוטים על עצמם חזות צדקנית, ומתחתיה מעוללים את כל הפשעים שבעולם.
בימים עברו, הייתה מחיצה ברורה בין עולם התורה ובין הרחוב. אולם בימינו המחיצה הזו נפרצה לחלוטין! כל מאורע שמתרחש בין כתלי עולם הישיבות- מיד מוצא את דרכו אל התקשורת והעיתונות. הכיצד? פשוט מאוד: אותם יהודים, שכבר נרקבו מבפנים ורק כלפי חוץ משמרים את חזונם- הם אלו שיעשו הכל בכדי להטיל דופי בציבור בני התורה, בכדי להשקיט את מצפונם שלהם הזועק מרה!

המשך מעמוד 17 | הרב זלמן רזניק

הוראת קבע לצדקה לזמן קצוב (לדוגמא 12 חודשים), ובתוך הזמן הזה נקלע לאיזה קושי שאינו יכול לעמוד בתשלומים, ושאלתו האם יכול לבטל את ההו"ק. אמר רבינו שזהו נדרי מצווה וחייבים להתאמץ ולשלם עד הסוף. אבל אם נתן את ההוראה ללא הגבלת זמן, מותר לו לבטלה, היות והאדם אינו משעבד עצמו לעולמים, וא"כ כוונתו היתה שכל זמן שיש באפשרותו לשלם, אך כעת שנקלע לאיזה קושי, ואין באפשרותו להמשיך - אין כאן שום שאלה של נדרי מצוה, ויכול להפסיק את הוראת הקבע.

לחזור לב"ב, ואין צורך להתעכב שם יותר, אמר להם רבינו שיעוד כעשר דק' יצא, והסביר שאף שבעלי השמחה אמרו לו שהוא יכול ללכת, אך היות שהי' במחשבתו להשתתף ולשמח החתן עד שעה מסויימת, א"כ הוא בחשש נדרי מצווה, שהרי שמחת חתן מצווה היא, ובשהותו באולם הוא משמח את החתן, ולכן אפי' שהחתן מסכים שילך, מ"מ עדיין לא הגיעה השעה שחשב מלכתחילה להישאר, ולכן יצא בשעה שהי' בדעתו להתעכב באולם.
אך הוראה מעניינת בעניין נדרים הי' מורה לשואלים, שהחותם

הרווח של כל המשפחה מזה הוא:

שיש זמן ש: "לא להפריע לאבא - אבא עכשיו לומד את הדף היומי"
- זה יצר "מושג" בבית
והוסיף אווירה רוחנית של תורה בצורה קבועה!!

מה יכול לגרום מעשה קטן המלווה בשפע של סיעתא דשמיא, שהרי
"הבא ליטהר - מסייעין בידו"!!!

והרי הכל התחיל כך:

1. כשאברך מוותר על הכרטיס שלו לטובת בחור צעיר בישיבה קטנה (שהיה צריך לשכנע אותו להסכים ללכת...)
2. שנחשפתי אל הסיום של הדף היומי בהלכה, והוקם ע"י כך שיעור, שעד היום קבוצה של 5/10 בחורים (ואולי אף יותר) משתתפים בשיעור בקביעות.
3. ושהשיעור מוקלט בקול הלשון (כנכתב לעיל) - ועוד אנשים שומעים ולומדים תורה ומתחזקים ומקיימים הלכה.
4. הוקמה נקודת מבחן בישיבה (שבה מתקיים השיעור) - והרי המבחן מחזק ומעודד, ונותן חשק להמשיך הלימוד בקביעות ע"פ הסדר היומי.
5. הרשמים שנותרו בי לגדלות ואהבת התורה - גרמו לי לרצות

להשתתף בסיום דף היומי בבלי.

6. ושבדיוק היה לי יום הולדת...
7. ושהורים הסכימו להשתתף איתי (כי לא הייתי נכנס לחובות: הסטייפלר זצ"ל - אסר על בחורים ללוות... כפי שכתוב ב'אגרות')
8. ושהייתה אופציה ל-2 כרטיסים בדווקא - ואז גם אבא שלי יכול היה להשתתף בסיום.
9. ושאבא שלי הסכים והשתכנע לבוא בשבילי לסיום (מה עוד שעד היום הוא מודה לי על כך).
10. ושאבא שלי התחזק מהמעמד.
11. ושהסכים להצטרף ללימוד של הדף היומי - אע"פ שהוא אברך רציני יום שלם.
12. ושה' נותן בידו לראות סייעתא דשמיא בלימודו ובקביעות.
13. ושהסכים גם להמשיך במסכת שבת.

ועל עוד רבות אשר אין יכולים להקיף, אבל מה שכן - ללמוד מוסר השכל - אפשר וכדאי!
מה הכח וההשפעה של מעשה קטן!!!

לשליחת תגובות לכותב הטור הרב אברהם פוקס, כתבו ל:
sefer012@gmail.com

'אינני יכול לישון, אינני מצליח להירדם!' - אמר המשגיח, כשהבחור מתמלא פליאה. הן עד עתה לא ידוע לו כי לרבי מאיר היה קושי כזה, מניין זה צץ? 'מה קרה? מדוע המשגיח אינו יכול לישון?!' - שאל הבחור בתמיהה.

'אינני מצליח להבין, למה אנשים אינם מחמיאים זה לזה?' - אמר המשגיח בקול נכאים, 'אני מתהפך על משכבי ולא מצליח להירגע. הרי מילה טובה לא לוקחת זמן, לא עולה כסף. מדוע אנשים מתקמצים בה? מה כל כך קשה להחמיא לזולת? אינני מצליח להירדם, מנסה אני לפצח את החידה הזו. הרי זה כל כך טוב, כל כך מועיל. למה לא שומעים מאנשים מילים טובות?!'

זהו. זה מה שהפריע למשגיח לישון, הוא פשוט לא מצליח להבין על מה ולמה אנשים לא מצליחים להחמיא. הרי זה כה קל, נוח, נגיש, מועיל, פורה, יצירתי, ממנף. למה אנשים לא מחמיאים?! - בכוחנו ובפינו, במילה טובה שלנו, לרומם בן אדם, לתת כח ליהודי, לסייע בתמיכה של ממש בזולת. הבה ניתן מילים טובות, והרבה, לכולם!

לשליחת תגובות לכותב הטור ולקבלת העלון
של הרב אשר קובלסקי: במייל, כתבו ל-6182918@gmail.com

הבה נאמץ את המילים הטובות, לפזרן בלי לחשוב, לא להתקמץ בהן. להחמיא, לתת מילות תודה והערכה, אפילו לומר 'בוקר טוב' מחוייך. זה מחיה אנשים, בכירים כפשוטים, צעירים כמבוגרים, בני נוער כקשישים. כל אחד זקוק למילה טובה, גם הנהג, גם המוכר, גם המלמד, גם החברותא, ולבטח - ילדינו ובני משפחתנו... הבה ניתן מילים טובות, כמה שיותר, בהערכה כנה, מתוך רצון לקרב לבבות. מילה טובה בונה עולמות!

הסיבה לנדודי השינה...

השעה היתה 2:00 בלילה, היקום כולו נם את שנתו בשלווה, וגם הבחור שהתגורר עם הגאון רבי מאיר חדש זצ"ל, משגיח ישיבת חברון, ישן שנת ישרים. מתוקף תפקידו האחראי, אין פלא כי לפתע התעורר, בשומעו קול צעדים רכים מכיוון חדר השינה של המשגיח. 'לאן הוא הולך עכשיו, באמצע הלילה?' - תמה הבחור בלב. 'להיכן נושא המשגיח את רגליו, מה מבקש הוא לעשות באישון ליל?' - הרהר, והחל עוקב אחר המשגיח, ששם את פעמיו לכיוון הסלון, פנה לכיוון הספה, והתיישב עליה. 'מה קרה?' - נזעק הבחור, 'מדוע המשגיח עזב את מיטתו ובחר ללכת אל הספה?'

סיכום שבועי ב'דף יומי בהלכה'

מהו המיקום הראוי לבדיקת עופות מ'טריפות' ביום טוב?

האם מותר לאדם למול בפעם הראשונה ביום טוב?

עופות זרים שנמצאו בשוכך פרטי - האם מותר לאוכלם?

• מלאכת 'הוצאה' מותרת ביום טוב אף כשלא מדובר בהוצאת האוכל עצמו, אלא בהוצאת כלי האוכל, וכדומה; גם כשהיה ניתן לעשותה בערב יום טוב.

מהלכות 'מוקצה'

• 'מוקצה' מחמת היום שעבר - יש אומרים שאם הוקצה בכניסת היום מחמת איסור דאורייתא, הריהו מוקצה לכל היום, ואם הוקצה מחמת איסור דרבנן, אינו מוקצה לכל היום.

• חפץ שהיה בספק איסור בכניסת השבת, ובמהלך השבת התברר דינו, וכגון מאכל שהיה ספק לגבי כשרותו, ובשבת הורה מורה הוראה שמותר לאוכלו - מאותה שעה ואילך אין בו איסור מוקצה.

הלכות שונות

• עופות זרים שנמצאו בשוכך פרטי, בסביבה שיש בה שובכים פריטיים נוספים, אסור לבעל השוכך להשתמש בהם או לאוכלם, משום איסור גזל דאורייתא.

• בדרך כלל, 'דבר שיש לו מתירין' אינו בטל בתערובת, אך אם האיסור התערב בהיתר לפני שחל עליו האיסור, והתערובת היא 'לח בלח', האיסור בטל למרות שיש לו מתירין.

• בזמן חכמינו ז"ל היה נהוג שלפני כל שחיטה היה השוחט מביא את סכיניו לבדיקה אצל אחד מחכמי מקומו, מפני כבודו של החכם. ובמשך הדורות, התבטל מנהג זה, וסומכים על כך שאין השוחט רשאי לשחוט ללא הרשאה מחכם, המכונה 'כתב קבלה'.

• כל שלא ידוע בוודאות כי 'כלו חודשיו' של ולד בהמה, יש לחשוש שהוא 'גפיל', ואסור באכילה, ולכן אסור לאכול מבשר הולד עד חלוף שבעה ימים מלידתה, שאז יש להניח שהוא 'בר קיימא'.

הלכות שונות בנוגע לשחיטה ביום טוב

• בעלי חיים המיועדים לאכילה, והם במצב של 'ניצודים' ועומדים, כך שאין בהם איסור מלאכת 'צידה' - אם הם ממוקמים בתוך העיר, או בקירבת מקום לעיר, בטווח של לא יותר משבעים אמה וארבעה טפחים, והמקום שבו הם נמצאים שמור - אינם מוקצה ביום טוב, ומותר לשחוטם ולאוכלם. ואף כשאין עונים לתנאים הנ"ל, והם מוקצה - ניתן לייעדם מראש לשחיטה ביום טוב, אולם, אין די בייעוד כללי של קבוצת בעלי חיים, כגון באמירה: "ממקום זה אקח עופות לשחיטה ביום טוב", אלא יש צורך בייעוד של כל אחד מהם.

• בהמה או עוף שיש בהם לקות - מחמת מחלה, מכה, וכדומה - אשר סופם למות מחמתה, הרי הם 'טריפה', ואסורים באכילה. ואם נשחטו ביום טוב ונמצאו 'טריפה', לדעת השולחן ערוך אסור לטלטלם, משום איסור 'מוקצה'. ויש אומרים שלדעה זו, יש לקיים את הבדיקה הנעשית בבהמה ובעוף לאחר שחיטתם כדי לראות אם יש בהם טריפה, במקום שניתן להותירם בו עד למוצאי יום טוב, שהרי אם תימצא בהם טריפה, יאסר טלטולם למקום אחר. אבל לדעת הרמ"א מותר לטלטלם; ויש אומרים שאף לדעת הרמ"א אסור לטלטלם, משום איסור 'נולד'.

• עופות שאינם מסוגלים לפרוח למרחוק, אלא רק מעט, וייעדם לאכילה ביום טוב, מותר לאוכלם ביום טוב רק אם נמצאו במקום שבו עמדו בשעה שייעדם, או שניתן לזהותם בבירור.

מהלכות יום טוב

• רבותינו הראשונים הנהיגו בנוגע לברית מילה בשבת, שאדם שלא מל תינוק מעולם, אסור עליו למול בפעם הראשונה בשבת. ונחלקו הפוסקים אם כך הדין גם ביום טוב.